Poštnina plačana v gotovini.
Leto XXII., št. 217
Ljubljana, torek 16. septembra 1941-XIX
Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. - Telefon 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno L. 12.—, za inozemstvo pa L. 20.—
Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5, telefon 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Srditi boji za Petrograd

Nemške čete v petrograjskem utrdbenem pasu — Velike letalske bitke nad obleganim mestom — Nemška vojska zasedla Kremenčuk na levem bregu Dnjepra — Obupen položaj Kijeva

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 15. sept. Vrhovno poveljništvo nemških oboroženih sil je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na vzhodu ugodno napredujejo velike napadalne operacije.

Obkolitev Petrograda je bila v trdovratnem boju za sodobno zgrajene utrdbene naprave dalje zožena. Ponovni protinapadi sovražnika, podpirani od težkih tankov, so bili odbiti.

Pred angleško vzhodno obalo so potopila bojna letala v pretekli noči v nekem konvoju transportno ladjo z 10.000 br. reg. tonami.

V severni Afriki so metala strmoglavna bojna letala bombe težkega kalibra na angleška taborišča in zbirališča tankov in drugih motornih vozil pri Sollumu.

Pri napadu oddelka nemških bojnih letal v noči na 14. septembra na pristaniško področje pri Suezu in Port Tevfiku je bilo zažgano skladišče petroleja.

Sovražnik ni priletel niti podnevi niti ponoči nad Nemčijo.

*

Bern, 15. sept. d. Vojna na vzhodni fronti se razvija v zadnjih dneh v znaku obširnih operacij nemške vojske na obeh krilih, na levem okoli Petrograda in na južnem v Ukrajini, predvsem okoli Kijeva.

Za Petrograd se bije ena izmed najbolj krvavih bitk v sedanjih bojih na vzhodu. Kakor je včeraj objavilo nemško vrhovno vojno poveljništvo, so nemške čete že vdrle na petrograjsko utrdbeno področje ter postaja oblegovalni obroč čim dalje tesnejši. Boji se bijejo z največjo srditostjo noč in dan kljub neugodnemu mrzlemu vremenu, nad mestom samim pa se razvijajo velike letalske bitke, ki trajajo pogosto po več ur. Bombe so povzročile v mnogih okrajih mesta velike požare, ki jih ni mogoče okrotiti. Da bi razbremenili silni nemški pritisk na Petrograd, skuša maršal Timošenko ponovno priskočiti z juga na pomoč vojski maršala Vorošilova s protisunki proti Valdajskemu gričevju in Ilmenskemu jezeru ter so se zato spet razvili večji boji na področju Velikih Luk. Kakor vse kaže, nemške čete uspešno odbijajo vse te protisunke, ki doslej še niso prinesli nobenega olajšanja niti obleganccm v Petrogradu niti vojski Vorošilova ob Ilmenskem jezeru ter ob rekah Lugi in Volhovu, kjer se je zakopala v strelske jarke.

Na južnem bojišču, v Ukrajini, se je položaj za sovjetsko vojsko ponovno znatno poslabšal. To velja posebno za Kijev, ki po zavzetju Černigova ni samo ogrožen s severovzhoda, ampak sedaj tudi od jugovzhoda. Po zadnjih vesteh je namreč nemška vojska zavzela mesto Kremenčuk na levi strani srednjega Dnjepra. To mesto ima nekaj nad 60.000 prebivalcev, med katerimi je tudi mnogo Židov. Odtod vodi železnica preko Poltave v Harkov, ki je odaljen od Kremenčuka kakih 220 km in kjer so velike tvornice traktorjev.

Prehod nemške vojske preko Dnjepra pri tem mestu je izrednega strateškega pomena, ker omogoča nadaljnje prodiranje ob levem bregu severnozapadno proti Kijevu, kakor tudi južnozapadno proti Dnjepropetrovsku ter v vzhodni smeri proti Harkovu.

Kremenčuk je oddaljen od Kijeva približno 250 km, od Dnjepropetrovska pa 150 km.

Kijevu grozi sedaj huda nevarnost, da bo obkoljen tudi od vzhoda na levem bregu Dnjepra. Glede na to se more upravičeno pričakovati njegov skorajšnji padec.

Ob spodnjem Dnjepru je v teku veliko topovsko obstreljevanje, ki prihaja zlasti do izraza na krajih, kjer poizkušajo z ene ali druge strani preiti preko reke.

Tudi obleganje Odese se nadaljuje z vso silovitostjo.

Pri vseh teh bojih sodeluje v veliki meri letalstvo. Angleška propaganda je objavila, da so Angleži poslali na vzhodno bojišče več eskadril letal, ki že nastopajo v bojih, zelo pa je dvomljivo, če bodo zadostno nadomestilo za velike izgube sovjetskega letalstva. Angleška letala na vzhodni fronti so samo potrdilo svoječasnih poročil z nemške strani, da je sovjetska vojska izgubila v dosedanjih bojih že večino svojih letal.

Petrograd v ognju topov

Stockholm, 15. sept. d. Borba za Petrograd zavzema silovitost in dimenzije naravnost neslutenega obsega. Okrog Petrograda grmi oblegovalno topništvo brez najmanjšega odmora. Nemški pehotni oddelki brez prestanka z močnimi silami naskakujejo sovjetskoruske obrambne črte ki jih branijo redne sovjetskoruske čete, ojačene z milico. Razvijajo se silovite borbe. Nemci utesnjujejo svoj oblegovalni obroč okrog Petrograda tudi z morske strani.

Neuspel poskus Vorošilova

Helsinki, 15. sept. s. Vesti iz pristojnih krogov potrjujejo žalostno izjalovljene obupne protiofenzive, katere je skušal izvesti Vorošilov v zadnjih dneh v Valdajski ravnini južno od Ilmenskega jezera, da bi zadel od zadaj močne nemške položaje južno od Petrograda. Sovjetske izgube v tem odseku so bile ogromne.

Živahno udejstvovanje nemškega letalstva

Berlin, 15. sept. s. Tudi v soboto se je bojno delovanje nemškega letalstva intenjivno nadaljevalo na vsej vzhodni fronti. Posebno hudo so bile bombardirane kolone sovražnika na pohodu, topniške postojanke in koncertracije sovražne pehote na ožini severno od Krima. Dva oklopna vlaka sta bila razdejana. Pri napadih proti vojaškim napravam in zlasti na važno prometno središče severnovzhodno od Krima so bili povzročeni veliki požari.

V severnem odseku bojišča so sovjetski ujetniki pripovedovali, da je bila prizadeta ogromna škoda že v vseh okrajih Petrograda. Politični komisarji so odredili, da se morajo razdejati predvsem železniške postaje, poštni uradi in druga javna poslopja, pa tudi šole in marsikatera stanovanjska hiša. V tukajšnjih krogih naglašajo da so te izpovedi ujetnikov važne zaradi tega, ker so v Moskvi kakor v Londonu zadnje dni izjavili, da je Petrograd hudo trpel zaradi obstreljevanja nemškega topništva.

Pesimistično razpoloženje v Angliji

Stockholm, 15. sept. u. Tukajšnji list »Aftonbladet« objavlja vest svojega londonskega poročevalca, po kateri je Rooseveltov govor v angleški prestolnici izzval zelo mučen vtis. Predsedniku Zedinjenih držav se ni posrečilo odstraniti pesimističnega vala, ki je zajel London glede na položaj ruske vojske. Odgovorni krogi se boje, da se bo nemška vojska obrnila proti Krimu ter da bo utegnila v kratkem času zasesti polotok.

Tudi sovjetsko uradno poročilo, ki priznava, da so osne čete prekoračile Dnjepr ter napravile klin, ki obdaja na široko mesto Kijev, je izzvalo v Londonu veliko zaskrbljenost, ker se Britanci boje, da je s tem razbita in porušena zadnja obrambna črta Sovjetske Rusije.

Ogabne angleške izmišljotine

Berlin, 15. sept. u. V tukajšnjih političnih krogih s pikro ironijo razpravljajo o poročilu, ki ga je razširil Reuter in po katerem je baje Nemčija zahtevala od Italije 10 divizij za vzhodno fronto, dočim so bile poslane samo tri, izmed katerih je zopet le ena v prvih bojnih črtah in še ta tik za nemškimi udarnimi četami. Ta vest je baje prišla od nekod s francoske meje ter ima dostavek, da Hitler s skrbjo pričakuje nadaljnjih obljubljenih italijanskih divizij.

Vsej javnosti je znano, da je Italija z veliko pripravljenostjo in brez zahteve s strani Nemčije poslala svoje divizije na vzhodno fronto, da bi podprla borbo proti boljševizmu. Vsemu svetu je tudi znano, kako vrlo vrše italijanske čete na vzhodni fronti svojo nalogo in s kakim izrednim junaštvom se borijo ramo ob rami s svojimi zavezniki. Zato ni treba niti uradnega demantija, kajti taka idiotska podtikanja in take neumne čenče so tako daleč od resnice, da se jim ne more pripisovati niti sence resnosti.

Ogorčenje v Španiji nad angleško propagando

Madrid, 15. sept. s. Veliko ogorčenje v španski javnosti in v listih je zbudilo poročanje londonskega radia, da so španski prostovoljci, ki se bore proti boljševikom, iz ječ osvobojeni robijaši in banditi. »ABC« označuje angleško propagando kot odvratno in bestialno, ki je vrhu tega v službi španskih beguncev in boljeviških morilcev.

Finske obtožbe proti Sovjetski zvezi

Washington, 15. sept. d. Finski poslanik v Washingtonu Helmar Procope je izročil ameriški vladi tako zvano sinjo in belo knjigo, ki vsebuje historijat finsko-sovjetskih odnošajev od 12. marca 1940 do 25. junija 1941. Ob predaji sinje in bele knjige je finski poslanik izjavil, da je med navedenim časom Sovjetska unija neprestano delala na tem, da bi uničila finsko neodvisnost. Dne 25. junija je Sovjetska unija, ne da bi bila izzvana, napadla Finsko, ki je bila na ta način prisiljena k obrambi ter k borbi za svojo svobodo, da ne bi bil zmerom v nevarnosti njen prostor na svetu. Sovjetski diplomati, tako nadaljuje finski dokument, so zmerom podpirali skupino finskih revolucionarjev ter skušali vplivati tudi na finske predsedniške volitve. Na drugi strani je Sovjetske zveza nič manj kakor 109 krat prekršila finske meje. To gre tako na račun sovjetsko-ruskih čet, kakor tudi sovjetsko-ruskega letalstva. Rusi so med drugim sestrelili tudi civilno transportno letalo, v katerem je bil neki Američan. Da bi se izognila svojemu uničenju je Finske poiskala pomoči na tistem mestu, kjer jo je edino lahko dobila.

Letalski boji na zapadu

Kodanj, 15. sept. s. V noči na petek sta se ponesrečili nad danskimi teritorialnimi vodami dve angleški letali. Eno je padlo v morje južno od Zeelanda. Posadka, ki je štela pet članov, je bila prijeta. Drugo letalo je padlo na južni Jütland. V Esbjerg je v noči na petek priplula neka ladja s šestimi angleškimi letalci, ki jih je rešila z nekega gumijastega čolna na Severnem morju.

Berlin, 15. sept. s. Pri operacijah na zapadu je angleško letalstvo od 1. aprila do 8. septembra izgubilo nad 1600 letal različnih tipov. Med sestreljenimi angleškimi bombniki je tudi mnogo tako imenovanih letečih trdnjav. V te izgube so všteta tudi nad Veliko Britanijo in zasedenim ozemljem na zapadu sestreljena letala. V Londonu priznavajo, da so v tem času izgubili le tretjino teh letal. Angleška propaganda, ki ima namen priznati čim manjše angleške izgube, se omejuje le na objavljanje izgubljenih bombnikov, medtem ko o sestreljenih lovskih izvidniških in bojnih letalih molči. Poleg tega v Londonu govore o zapadni fronti le na splošno, ne da bi natanko definirali njenega obsega.

Lizbona, 15. sept. s. Škode, ki jih povzročajo nemške zažigalne bombe v Angliji, prekašajo često ono uničenje, ki ga vrše rušilne bombe. Gasilci, ki so razdeljeni v 1400 brigad in šteje njihova sila skoro pol milijona mož, so neprestano zaposleni. Računajo nadalje, da je razen gasilcev določenih za pomožno službo proti požarom še dva milijona moških in žensk.

Vojna na morju

Berlin, 15. sept. s. Iz uradnega vira se je zvedelo, da je nemško bojno letalo potopilo preteklo noč blizu vzhodne britanske obale veliko potniško ladjo. Zadelo jo je v polno z bombo velikega kalibra. Ladja, ki ima kakih 10.000 do 12.000 ton, se je potopila v nekaj minutah.

Stockholm, 15. sept. d. Iz Osla poročajo službeno, da norveška ladja, ki je bila v bližini norveške obale torpedirana od britanske podmornice, ni bila parnik »Lofoten«, kakor je bilo prvotno javljeno, marveč parnik »Richard Wird«. Angleška podmornica je sicer tudi napadla parnik »Lofoten«, vendar pa mu je uspelo umakniti se, ne da bi utrpel kake poškodbe. Na krovu parnika »Richard Wird« je potovalo 130 potnikov, med katerimi je bilo 90 Norvežanov. Izmed potnikov se jih je le 29 rešilo. Neko britansko letalo je na istem področju napadlo tudi parnik »Baroey« s 600 tonami. Britansko letalo je proti parniku izpustilo torpedo. Ladja se je potopila in se je izmed 105 Norvežanov, ki so bili na krovu, rešilo samo 14 potnikov. Norveške oblasti k tem britanskim napadom pripominjajo, da nobena izmed napadenih norveških ladij ni prevažala vojnih potrebščin ter da ladje tudi niso plule v konvojih pod zaščito vojnih ladij.

Lizbona, 15. sept. s. Vojna je znatno spremenila razmerje ladij raznih mornaric, ki plovejo po Atlantiku. Statistika za junij glede pristanišča v Lizboni nudi zgovorno sliko o tej spremembi. Dočim je prišlo v pristanišče 46 portugalskih ladij s 104.000 tonami, je število angleških ladij, ki je bilo prej na drugem mestu, strašno padlo. Neznatno je tudi število tujih ladij, ki plovejo z angleško zastavo.

Stockholm, 15. sept. d. Kakor poročajo iz Londona, je imel v nedeljo prvi lord britanske admiralitete Alexander v Nottinghamu govor, v katerem je med drugim izjavil, da bitka za Atlantik za Anglijo nikakor še ni dobljena. Alexander je dejal, da bitka za Atlantik poteka včasih ugodno za Anglijo, včasih pa tudi ne. Trenutno, tako je v tem govoru sodil lord Alexander, se razvija vse dobro za Anglijo, pripomnil pa je, da je treba vedno računati z reakcijami.

Sestanek turške narodne skupščine

Ankara, 15. sept. d. Turška narodna skupščina se danes sestane na svoje redno zasedanje. Na podlagi objavljenega dnevnega reda je videti, da se na seji ne bo obravnavalo nobeno zunanjepolitično vprašanje. Ni še znano, ali bo vlada ob tej priliki glede zunanjepolitičnega položaja podala kako deklaracijo. Jutri se kakor vsakokrat po zasedanju parlamenta sestane k zborovanju republikanska ljudska stranka in je verjetno, da se bo pred tem sestankom razvila morda pomembnejša zunanjepolitična debata.

Gradnja novih španskih trgovskih ladij

Madrid, 15. sept. d. Kakor je izjavil zastopnik španskega ministrstva za trgovinsko mornarico, se trenutno v Španiji gradi cela vrsta trgovskih ladij s skupaj nad 100.000 tonami. Samo petrolejskih ladij je v gradnji za 6000 do 11.000 ton.

Švedska državna ustanova za tisk

Stockholm, 15. sept. s. Tu je bila ustanovljena posebna državna ustanova za tisk. Njeni člani bodo imenovani na osnovi predlogov novinarskih organizacij. Za predsednika ustanove, ki ima nalogo skrbeti, da tisk ne bo škodil najvažnejšim nacionalnim interesom, je bil imenovan direktor lista »Dagens Nyheter«.

Il Duce assiste in una località dell'Italia Centrale ad una esercitazione a fuoco svolta da reparti corazzati. — Duce prisostvuje v nekem srednjeitalijanskem kraju strelski vaji oklopnih oddelkov

Un'efficace azione in profondità nel settore del Lago Tana

L'arma aerea, le fanterie e le artiglierie in lotta contro Tobruk — Gravi perdite del nemico in Africa Orientale

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 15 settembre il seguente bollettino di guerra n. 468:

Nell'Africa settentrionale sul fronte di Tobruk azioni locali delle fanterie ed attività delle artiglierie dell'Asse. L'avversario ha subito perdite ed ha lasciato prigionieri nelle nostre mani. Velivoli italiani e germanici hanno bombardato la piazza.

Il nemico ha lanciato bombe su Tripoli e Bengasi qualche edificio civile danneggiato ed alcune abitazioni indigene distrutte. La difesa C. A. di Bengasi ha abbattuto un apparecchio.

In Africa Orientale l'aviazione inglese moltiplica le sue azioni di bombardamento e mitragliamento delle nostre posizioni avanzate. Nel settore di Uolchefit la nostra artiglieria ha colpito numerosi automezzi nemici trasportanti rinforzi di truppe.

Nel settore del lago Tana una nostra forte colonna al comando del Tenente Colonnello Giulio De Sivo ha compiuto una azione in profondità impegnando rilevanti forze avversarie. A seguito di combattimenti particolarmente accaniti il nemico è stato costretto a ripiegare con gravi perdite. Le nostre truppe hanno dimostrato il valore e lo spirito aggressivo consueti. In particolare si sono distinti il 14 grup po squadroni cavalleria ed il 3 battaglione Galliano i quali con ripetute cariche e contrattacchi hanno determinato lo sbandamento dei reparti nemici.

Globok prodor med sovražne postojanke ob Tanskem jezeru

Letalstvo, pehota in topništvo v borbi proti Tobruku — Hude izgube sovražnika v vzhodni Afriki

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil dne 15. septembra naslednje 468. vojno poročilo:

V severni Afriki lokalne akcije pehote in delovanje osnega topništva v odseku pri Tobruku. Sovražnik je utrpel izgube in je bilo več ljudi ujetih. Italijanska in nemška letala so bombardirala trdnjavo.

Sovražnik je bombardiral Tripolis in Bengazi. Nekaj civilnih poslopij je bilo poškodovanih, nekaj stanovanjskih hiš domačinov pa razdejanih. Protiletalska obramba v Bengaziju je sestrelila eno letalo.

V vzhodni Afriki angleško letalstvo ojačuje svoje napade z bombami in strojnicami na naše prednje postojanke. V odseku pri Uolkefitu je naše topništvo zadelo mnogo sovražnih tovornih avtomobilov, ki so prevažali ojačenja.

V odseku pri Tanskem jezeru je močna naša kolona pod poveljstvom podpolkovnika Julija De Siva prodrla globoko med sovražne postojanke in se spopadla z znatnimi sovražnimi silami. Sovražnik je bil po izredno srditih borbah prisiljen k umiku. Imel je hude izgube. Naše čete so se zopet izkazale z običajnim pogumom in napadalnim duhom. Posebno sta se odlikovala 14. skupina konjeniških eskadronov in 3. bataljon Galliano, ki sta s ponovnim obstreljevanjem in protinapadom odločilno vplivala na to, da se je odpor sovražnih oddelkov omajal.

Z vojnega področja, 15. sept. s. V noči na 14. t. m. so italijanske in nemške čete po hudih bojih dosegle nov krajevni uspeh na fronti pri Tobruku ter so osvojile neko postojanko v vzhodnem odseku utrdb. Naši vojaki so premagali prvi protinapad sovražnika in bili sprejeti s hudim ognjem angleškega topništva in angleških strojnic. V napadu so se naši vojaki plazili po tleh nekoliko metrov, nakar so večjo razdaljo prehiteli v teku, premagali vse zapreke ter se z nepopisnim junaštvom vrgli na sovražne postojanke. Ne glede na obupni upor sovražnika se je bitka zaključila z osvojitvijo sovražnega položaja.

V akciji in v spopadih izvidnic, ki so se odigravali v drugih odsekih, je sovražnik pretrpel znatne izgube. Ostavil je na bojišču mrtve in ranjene, našim zmagovitim četam pa je padlo v roke precej ujetnikov, avtomatskega orožja in drugega vojnega materiala.

Finančna moč Nemčije

Izdatki se krijejo z davčnimi dohodki — Državni dolg znaša samo 100 milijard mark

Berlin, 15. sept. s. Finančni minister Reinhardt je objavil v reviji »Die deutsche Volkswirtschaft« članek, v katerem je objavil vrsto statističnih podatkov v dokaz za jako finančno ogrodje nemške države. V svojem članku ugotavlja, da so finančne potrebe Nemčije krite v prvi vrsti z davčnimi dohodki. Pojasnil je, kako so se državni dolgovi v Nemčiji, ki so znašali ob pričetku vojne 37.2 milijarde mark, povzpeli do srede leta 1941 nad 100 milijard mark. Primerjal je položaj v Nemčiji s položajem v Angliji, kjer so se javni dolgovi povečali za trojne zneske. Nazajnje je poudaril, da so se hudo prevarali oni, ki so računali s finančnim polomom narodnosocialistične Nemčije. Finančne sile nemške države so sedaj nasprotno mnogo jačje kakor kdaj prej.

Živahno udejstvovanje nemškega letalstva

Pregled uspelih akcij v enem tednu

Berlin, 15. sept. s. V tednu od 6. do 12. septembra je nemško letalstvo doseglo nove velike uspehe. Angleži so skoraj docela opustili svoje napade na področje ob Rokavskem prelivu. Pri vseh takih napadih so doslej utrpeli izredno hude izgube. Prav tako so izgubili mnogo bojnih letal tudi v napadih na področje ob norveški in nizozemski obali ter pri ponočnih poletih nad nemško državo. Nemški nočni lovci in protiletalski topovi so vselej sestrelili znatno število sovražnih bombnikov. K tem izgubam je treba dodati še uspehe, ki jih je v borbi proti sovražnemu letalstvu doseglo mornariško topništvo. Nadalje je angleško letalstvo izgubilo znatno število aparatov v severni Afriki. V celoti je šlo v omenjenem tednu v izgubo 63 angleških letal.

Nemški bombniki so pri svojih napadih podnevi in ponoči vselej dosegli dobre rezultate Bombardirali so železniške naprave ob vzhodni obali Škotske in Anglije, naprave vojne industrije ob rekah Tyni in Humberju ter v yorški grofiji. Bombardirali so tudi luko Great Yarmouth in visoke peči v Middlesboroughu.

Nemški bombniki so hudo napadali tudi angleške ladje; vzhodno od Sunderlanda so potopili več tovornih ladij. Na morju okrog Anglije in zlasti ob vzhodni angleški obali ter blizu Faroerskih otokov in južnovzhodno od Yarmoutha, pa tudi v Sueškem prekopu je bilo zadetih, poškodovanih in potopljenih več nadaljnjih ladij, ki so plule v angleških konvojih. Potopljenih je bilo 10 angleških ladij z 93.000 tonami, nadaljnjih 10 ladij in neka angleška križarka pa so bile hudo poškodovane.

V severni Afriki so nemška letala bombardirala letališča v Ismailiji in Abu Seiru. Hudo razdejanje so povzročila v vzhodni luki in med zalogami pogonskih sredstev v Aleksandriji. V severnem Egiptu so razdejala železniške naprave in skladišča. Bombardirala so vsak dan obrambne naprave okrog Tobruka in Marsa Matrucha.

Na vzhodni fronti so neprestano napadala zaledje sovražnika, zlasti železniške proge, zbirajoče se čete in utrdbe. Ponoči in podnevi so bombardirala Petrograd. pa tudi Moskvo. V letalskih spopadih nad vzhodno fronto je bilo sestreljenih nekaj sto ruskih letal.

Ameriški senat proti Rooseveltovi politiki

Predsednik washingtonskega senata izjavlja, da sega ameriški obrambni pas le do Islandije

Washington, 15. sept. s. Globok vtis v javnosti je napravila izjava predsednika senatnega odbora za zunanje zadeve Connallija, ki je dejal: »Ameriške obrambne vode so samo tiste, ki se nahajajo med ameriškim kontinentom in Islandijo, ne pa vzhodno od Islandije in okrog Azorov in Rdečega morja.« Slične izjave so podali tudi drugi senatorji iz intervencionističnega tabora, da bi pomirili javno mnenje Zedinjenih držav. Izolacionisti pravijo, da Roosevelt noče odkrito napovedati vojne, dejansko pa že vodi vojno, ne da bi vprašal kongres, ki je edini pooblaščen, da odloča v tej zadevi.

Protesti proti Rooseveltovim ukrepom

New York, 15. sept. s. Newyorški odsek odbora »American First« je objavil manifest, v katerem pravi med drugim, da predstavlja Roosevelt smrtno nevarnost za mir Zedinjenih držav. V manifestu poziva kongres, naj očuva veljavnost ameriškega vladnega sistema, naj zopet utrdi ameriško ustavo in naj pozove predsednika k redu, predvsem pa ga prisili, da bo opustil protizakonito delovanje. Zadnji govor Roosevelta, se zaključuje manifest, predstavlja nezaslišen poizkus, da bi se izzvala histerija med prebivalstvom Zedinjenih držav in da bi se pognal v vojno, ki je ameriški narod noče.

New York, 15. sept. s. Razumljivo je, da mnogi listi, ki so vezani na interese politike Bele hiše, kar posebno velja za liste, ki jih financirajo židje, hvalijo zadnji govor Roosevelta. ne manjka pa neodvisnih listov, ki najostreje kritizirajo prezidentove izjave. Tako pripominja »Chicago Tribune«, da je Roosevelt z vsemi mogočimi umetnimi sredstvi in z neprestanim potvarjanjem resnice lahko dosegel, da se je izpolnil njegov vojni sen, ne da bi se mu bilo treba ozirati na kongres ali na voljo ameriškega naroda. »Daily News« opozarja v svojem uvodniku, da je postala ustava Zedinjenih držav kos papirja v rokah Roosevelta.

Oborožitev ameriških trgovskih ladij

New York, 15. sept. s. Ameriški tisk sodi, da bo prvi prihodnji Rooseveltov korak v njegovi politiki, da bi pognal Zedinjene države v vojno, oborožitev trgovinskih ladij. Verjetno je, da je predsednik na svojem zadnjem sestanku z zastopniki kongresa razpravljal prav o tem vprašanju. Znano je, da nevtralnostni zakon tega ne dopušča in da mora Roosevelt za svoje načrte v tem pogledu pridobiti večino kongresa.

New York, 15. sept. d. V svojo naraščajočo ekspanzivnost na vzhodno poloblo je Amerika sedaj vpregla tudi svoje letalstvo. Kakor javljajo iz Washingtona, bo 25. septembra otvorjena nova ekspresna letalska proga med Ameriko in Evropo. Na tej progi, ki jo bo upravljala ameriška letalska družba »Panamerican Airways«, se bo prevažalo tudi trgovsko blago, ki pa bo podvrženo kakor promet na morju posebnim navicertom, zloglasnim dovolilnim listinam, ki jih pozna britanska blokada Evrope.

Prostovoljka št. 1

Washington, 15. sept. s. Načelnik civilne zaščite v Zedinjenih državah, znani Fiorello La Guardia, je imenoval za podnačelnico civilne zaščite go. Roosevelt in jo je označil za »prostovoljko Severne Amerike št. 1«. Roosevelta bo prevzela svoje funkcije 29. septembra. Brižkone bo imela ob tej priliki poseben govor. Dana ji bo tako prilika, da bo lahko razvila vojno propagando, da bo imela birokratsko urejen urad, plačo in politično funkcijo, ki bo bolj točno obeležena, kakor je bila doslej, ko ji je bila poverjena vloga »prezidentove soproge«.

V čilu izpuščeni Nemci

Santiago, (Čile), 15. sept. d. Čilske oblasti so izpustile na svobodo Nemce, ki so bili nedavno aretirani v mestu Antofagost, ker se proti njim ni našlo nikakršno obtežilno gradivo. Nemci, ki so bili aretirani v drugih krajih čilske republike, so bili v noči na nedeljo prepeljani v mesto Valdivia, kjer je bila preiskava proti njim poverjena preiskovalnemu sodniku Mewesu.

Čangkajškov poslanik v Kanadi

Macao, 15. sept. s. Zvedelo se je, da je bil načelnik evropskega oddelka zunanjega ministrstva čungkinške vlade Liu Šai Šun imenovan za kitajskega poslanika v Kanadi.

Japonska in Amerika

Tokio, 15. sept. d. (Domei.) Tukajšnji list »Kokumin Shimbun«, ki na splošno tolmači stališče japonskih vojaških krogov, se bavi s potekom japonsko-ameriških pogajanj in piše med drugim:

»Dokler bo japonska vlada ostala zvesta obema vodilnima načeloma japonske politike, namreč popolni ureditvi japonskega vprašanja ter zgraditvi novega reda v vzhodni Aziji, potem bodo postranska dejanja nevažna ter bodo vladi dopuščala popolnoma svobodno izbiro poti. Molk, s katerim se zadnji čas obdaja vlada, je seveda zbudil nekoliko vznemirjenosti in se javnost vprašuje, ali so pogajanja z Zedinjenimi državami sploh mogoča, ne da bi se kršila omenjena osnovna načela.

List pripominja nato, da so japonske oblasti doslej na splošno videle v Angležih in Američanih sovražnike, ki se protivijo, da bi Japonska mogla nadaljevati svojo vojno na Kitajskem in izgradnjo novega reda v vzhodni Aziji, toda vznemirjenje med japonskim prebivalstvom izvira pač iz njegovega patriotizma. List opozarja na koncu na morebitne resne posledice, ki bi jih utegnili prinesti gotovi rezultati ameriško-japonskih pogajanj.

Povratek izrednega japonskega poslanika v Ameriko

Tokio, 15. sept. s. Danes je odpotoval izredni japonski poslanik v Washingtonu, Kaname Vakasumi, z ladjo, katere ime je ostalo tajno, v Washington. Vakasumi je prispel, kakor znano, ob koncu avgusta v Tokio ter je odgovornim državnikom poročal o položaju.

Mandžurski jubilej

Tokio, 15. sept. (Domei.) Danes bo v Tokiju na slovesen način proslavljena deveta obletnica, odkar je Japonska priznala Mandžukuo. V parku Hibija v Tokiju bosta v okviru velikih manifestacij govorila tudi japonski zunanji minister Tojoda in poslanik Mandžukua pri japonski vladi Lishao-Keng.

Potresi v Turčiji

Ankara, 15. sept. d. V turški pokrajini Agri so bili ponovno zabeleženi močni potresni sunki. Po nepopolnih vesteh, ki še prihajajo s tega področja, se zemlja tamkaj še ni umirila. Na podlagi sedanjih informacij še ni bilo mogoče ugotoviti, ali je bilo pri teh potresih tudi kaj človeških žrtev in kolikšna je gmotna škoda.

Proglas generala Nedića

Beograd, 15. sept. (DNB) Predsednik srbske vlade general Nedić je izdal na srbski narod proglas, v katerem ga poziva k sodelovanju v borbi proti komunističnim tolpam. V svojem proglasu na narod pravi general Nedić med drugim, »da se bo njegova vlada držala izven strank in nad strankami v svojem delu«. General Nedić je določil v proglasu 17. september kot poslednji rok, do katerega se mora srbsko prebivalstvo odzvati njegovemu pozivu. V proglasu pravi general Nedić nadalje, da je naloga njegove vlade edinole zaščita srbske domovine, in končuje, da bo srbski narod uničil tiste, ki se ne bodo odzvali temu njegovemu poslednjemu pozivu.

Ukrepi proti sabotaži v Rumuniji

Bukarešta, 15. sept. s. Notranje ministrstvo razglaša, da bodo vsi krivci pri sabotažnih napadih na železnice in industrijske naprave tako, ustreljeni po vojaškem zakonu. Podpredsednik ministrskega sveta Mihael Antonescu je izjavil novinarjem, da v zadnjih treh mesecih ni bilo v Rumuniji nobenega sabotažnega dejanja in da ni bilo nobene sabotažne nesreče pri 22.000 vlakih, ki so v tej dobi vozili. Razglas notranjega ministrstva je torej samo opozorilo, ki naj prepreči morebitne zločinske poizkuse.

Bukarešta, 15. sept. s. Pozivi londonskega radia k umoru maršala Antonesca so izzvali ogorčenje v rumunski javnosti. Listi žigosajo propalost britanske propagande ter naglašajo, da ne bo najti niti enega Rumuna, ki bi se dal izrabiti za tako ogaben posel. Rumunski narod je tako silno navezan z ljubeznijo na svojega voditelja, da zbujajo londonski pozivi samo zaničevanje.

Izreden prirodni pojav

Lizbona, 15. sept. s. V Serri de Estrella, največjem gorskem masivu v centralni Portugalski, ki se dviga do 2000 m visoko, je nastal te dni zares edinstven pojav. Gore, ki so po svoji geološko formaciji sestavljene iz granitnih in apnenčastih skladov, so se na dveh mestih odprle. Iz prepadov so se pričeli dvigati gosti oblaki dima in gore so bruhale kamen in zemljo. Dim se je dvigal več sto metrov visoko. Po tem izbruhu so se gore zopet zaprle.

Angleška zapora meje ob Siamu

Bangkok, 15. sept. s. Službeni list malezijskih zveznih držav je objavil odlok o popolni zapori meje s Siamom.

Rojstni dan Piemontskega princa

Rim, 15. sept. s. Za današnji rojstni dan Kr. Vis. princa Piemontskega so bile v italijanskih mestih in na podeželju izvešene zastave, ki pričajo veliko povezanost italijanskega naroda z visokim slavljencem.

Hrvatska vojaška misija v Rimu

Rim, 15. sept. s. Hrvatska vojaška misija je v soboto popoldne obiskala državnega podtajnika vojnega ministrstva, načelnika generalnega štaba vojske in načelnika generalnega štaba fašistične milice. Načelnik misije general Stancer je pozdravil visoke zastopnike Italijanskih Oboroženih Sil in jim je zagotovil, da hoče hrvatska vojska spoznati in posnemati vojne tradicije fašistične Italije.

Pozneje je Kr. Vis. Spoletski vojvoda sprejel hrvatsko vojaško misijo, ki je v gosteh pri italijanski vladi, v posebni avdijenci na Kvirinalu. General Stancer, načelnik misije, je navdušeno pozdravil vojvodo, mu izrazil vso vdanost in je v svojem govoru poveličeval vojaške tradicije savojskega princa. Spoletski vojvoda se je zahvalil za pozdrav in je izrazil svoje popolno zadovoljstvo. Nato se je razgovarjal z vsakim posameznim članom misije in se je zanimal za njihovo vojaško karijero.

Novi hrvatski oddelki za vzhodno fronto

Rim, 15. sept. d. Šef hrvatske vojaške misije armijski general Stanzer, ki se trenotno mudi v Italiji, je izjavil zastopniku italijanske poročevalske agencije Stefani, da se bodo hrvatski legiji, ki se že bori na vzhodni fronti, v kratkem pridružile še nove formacije, sestavljene iz mnogih vojaških oddelkov. Nova legija se bo najprej nekaj časa zaradi vežbanja mudila v Italiji.

Divieto di fabbricazione e vendita di biscotti e generi di pasticceria confezionati con farine di cereali grassi e uova, farine di cereali grossi e uova, e di creme di latte

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visti i R. decreti-legge 3 maggio 1941-XIX n. 291 e 7 giugno 1941-XIX n. 454, ritenuta la necessità di provvedere nell'interesse dell'alimentazione, **ordina:**

Art. 1 È vietato a chiunque di produrre, vendere, impiegare e consumare crema di latte (panna).

Art. 2 A partire dal 10 ottobre 1941-XIX è vietata la fabbricazione di biscotti e generi di pasticceria, freschi o secchi, confezionati con farine di cereali (frumento, segala, orzo, avena, granoturco, riso), con grassi razionati (burro, olio, lardo, strutto) e con uova.

Art. 3 La vendita dei biscotti e delle paste già prodotte coi generi indicati all'articolo precedente è consentita fino al giorno 15 ottobre 1941-XIX.

Art. 4 I quantitavi di farina di cereali, di grassi e di uova esistenti presso i biscottifici e presso le pasticcerie alla mezzanotte del 30 settembre 1941-XIX devono essere denunciati entro il 5 ottobre 1941-XIX all'Ente provinciale per l'Alimentazione, che darà disposizioni per l'uso delle giacenze.

Art. 5 I contravventori alle disposizioni della presente ordinanza, che entra in vigore dalla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana, sono puniti con l'ammenda fino Lire 5.000. —, nei casi piu gravi, con l'arresto fino a 6 mesi ed eventualmente con la sospensione o la revoca della licenza di esercizio.

Lubiana, 11 settembre 1941-XIX.

L'Alto Commissario **Emilio Grazioli**

Prepoved prodaje slaščic, izdelanih iz žitne moke, maščob in jajc

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na podstavi kr. ukazov z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291 in 7. junija 1941-XIX, št. 454, ter smatrajoč za potrebno ukreniti radi prehrane:

Čl. 1. Nihče ne sme proizvajati, prodajati, uporabljati in trošiti mlečno smetano.

Čl. 2. Od 1. oktobra 1941-XIX dalje se prepoveduje izdelovanje piškotov in slaščičarskih izdelkov, svežih ali suhih, pripravljenih iz žitne moke (pšenice, rži, ječmena, ovsa, koruze, riža), z racioniranimi maščobami (surovim maslom, oljem, slanino, mastjo. in z jajci.

Čl. 3. Prodaja piškotov in slaščic, že proizvedenih iz snovi, navedenih v prednjem členu, je dovoljena do 15. okt. 1941-XIX.

Čl. 4. Količine žitne moke, maščob in jajc, ki jih bodo imele izdelovalnice piškotov in slaščičarne opolnoči dne 30. septembra 1941-XIX, se morajo prijaviti do vštetega dne 5. oktobra 1941-XIX pokrajinskemu Prehranjevalnemu zavodu, ki odredi uporabo zalog.

Čl. 5. Kršitelji predpisov te naredbe, ki stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino, se kaznujejo v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do šestih mesecev in eventualno tudi z začasnim ali trajnim odvzemom obrtnega dovolila.

Ljubljana, dne 11. septembra 1941-XIX.

Visoki Komisar **Emilio Grazioli**

Objave

Obvezno cepljenje proti davici bo jutri v torek 16. t. m. ob 16.30 v Mestnem domu.

Vsi lastniki konj morajo najkasneje do sobote 20. t. m. mestnemu preskrbovalnemu uradu v Mestnem domu naznaniti število konj in koliko ovsa potrebujejo za naznanjene konje za vse leto, namreč do prihodnje žetve. Na prijave naj napišejo svoj priimek in ime ter naslov ali pa vse te podatke oskrbnikov konj. Potrebo ovsa naj seveda naznanijo samo tisti, ki ovsa sami ne pridelajo in ga morajo kupovati.

Gospodarstvo

Razvoj italijanske zunanje trgovine

Milanska revija »L'Europa Sud-Orientale« prinaša v številki za avgust naslednje zanimvie podatke o razvoju italijanske zunanje trgovine. Po uradnih podatkih je znašal italijanski uvoz v lanskem letu 12.908 milijonov, uvoz pa 9244 milijonov lir. V primeru s prejšnjimi leti je bil razvoj italijanske zunanje trgovine naslednji (v milijardah lir):

	uvoz	izvoz	saldo
1937	13.6	7.8	— 5.7
1938	10.9	8.0	— 2.9
1939	10.0	8.5	— 1.5
1940	12.9	9.2	— 3.7

Pasivnost trgovinske bilance, ki je leta 1939 nazadovala na 1.5 milijarde lir, se je lani zopet dvignila na 3.7 milijarde lir. Povečanje uvoza je pripisati predvsem večjim nakupom, ki jih je Italija lahko izvršila v prvem lanskem polletju kot nevojujoča se država, ko ji je uspelo povečati svoje rezerve važnih surovin in drugega blaga za bližnjo vojno. To gledišče je v vojnih časih važnejše, kakor vprašanje izravnave trgovinske bilance, ki je bilo v prejšnjih letih v ospredju italijanske trgovinske politike. Nadaljnje naraščanje italijanskega izvoza, ki se je od leta 1937 stalno dvigal, pa kaže, da je Italiji uspelo z izvozom deloma izravnati večjo uvozno potrebo, ki jo je narekovala vojna.

Preusmeritev italijanske zunanje trgovine na evropske države je bila uspešna. Zlasti se je povečal promet z Nemčijo, Španijo, Švedsko in Švico, kakor tudi z balkanskimi državami. V drugem lanskem polletju je odpadlo na Nemčijo 41 odstotkov vsega izvoza in 47 odstotkov uvoza. V smislu italijansko nemškega trgovinskega sporazuma, ki je bil sklenjen letos v februarju, pa bo znašal italijansko-nemški trgovinski promet v letošnjem letu v vsaki smeri 1 milijardo mark, tako da se bo delež Nemčije v italijanski zunanji trgovini še povečal. Stanje oskrbe Italije je nadalje zadovoljivo. Obstoječe zaloge, ki se na podlagi trgovine s prijateljskimi državami stalno izpopolnjujejo, lahko krijejo tako vojaško kakor tudi civilno potrebo.

Navzlic pasivnosti trgovinske bilance in padca dohodkov od tujskega prometa je valutna situacija Italije zadovoljiva. Po navedbah senatorja Bianchinija je bila lani plačilna bilanca Italije izravnana, k čemur so pripomogle znatne pošiljke izseljencev skupaj z znatnimi dohodki trgovinske mornarice pred vstopom Italije v vojno. Na drugi strani pa je Italija v juniju 1940 ustavila plačilo obresti za zunanja posojila. Tako so se devizne rezerve v teku leta 1940 več nego potrojile.

Nemške finance v vojni

Nemška gospodarska revija »Die Deutsche Volkswirtschaft« objavlja v svoji zadnji številki zanimiv članek državnega tajnika v finančnem ministrstvu Reinhartda o nemški financah. Reinhardt navaja, da se je finančna potreba Nemčije za nevojaške izdatke povečala od 5.5 milijarde mark v letu 1933 na 20 milijard mark. Pisec navaja razloge, zakaj so izdatki za civilno upravo tako narasli. Med drugim so se zlasti povečali izdatki za gradnjo cest, za delovno službo, za pomnožitev policije, predvsem pa za razne podpore. Sedaj dobi 2 in pol milijona družin v Nemčiji od države prispevke za vzgojo otrok. Ti prispevki znašajo po sedanjem proračunu 1 milijardo mark. Znatni so tudi prispevki države za novoporočence. Podpore družinam vpoklicanih vojakov pa znašajo okrog 5 milijard mark na leto. Skupni davčni dohodki bodo letos dosegli 31 milijard mark. Če prištejemo še upravne dohodke, okupacijske dohodke itd. tedaj bodo vsi dohodki prekoračili 40 milijard. Od teh celotnih dohodkov se potroši 20 milijard mark za vojaške izdatke, ki se na ta način do polovice krijejo iz rednih dohodkov.

Gospodarske vesti

= **Vloga pri hranilnicah v Ljubljanski pokrajini.** V nedeljski številki smo po agenciji L'Informazione Economica Italiana posneli, da znašajo po ugotovitvah organizacije hranilnic v anektiranih novih pokrajinah vloge pri hranilnicah 667 milijonov din odnosno 250 milijonov lir. Po podatkih ki smo jih prejeli od Zveze slovenskih hranilnic v Ljubljani pa so vloge dejansko večje. Samo pri hranilnicah v Ljubljanski pokrajini (8 zavodov in ena podružnica) so znašale 30. junija hranilne vloge 266.4 milijona lir (701.1 milijona din); ob koncu julija so narasle na 270.3 milijona lir, ob koncu avgusta pa na 272.8 milijona lir. Dalmatinske hranilnice pa so imele ob koncu lanskega leta, skupaj s sušaško hranilnico, okrog 60 milijonov din vlog.

= **Italijanski in nemški komisar pri Grški banki.** Iz Aten poročajo, da sta Italija in Nemčija postavili pri Grški banki vsaka svojega komisarja, ki imata nalogo dajati Grški banki nasvete v valutno političnih vprašanjih, in sicer z namenom, da se gospodarsko življenje Grčije zopet normalizira. Italija je vrhu tega uvedla posebno bančno kontrolo v Grčiji. Za izvajanje te kontrole sta oba komisarja izdelala navodila. Plačilni promet Grčije s tretjimi državami gre preko italijanskih kliriških računov in spadajo vsa tozadevna vprašanja pod pristojnost italijanskega komisarja. Izvzet je le nemško-grški plačilni promet in plačilni promet med Grčijo ter državami, ki jih kontrolira Nemčija.

= **Karte za cigarete v Nemčiji.** V nekaterih večjih mestih v Nemčiji so že dalj časa uvedene posebne nakaznice za cigarete, da se prepreči nastavljanje kupcev pred trgovinami s tobakom. Da bi se to racioniranje povsod, kjer se izkaže potreba, enotno uredilo in ker se tako racioniranje v mnogih krajih pripravlja, so bila te dni izdana enotna navodila, po katerih smejo deželni gospodarski uradi izdati karte za kontrolo nakupa cigaret in tobaka. Te karte niso mišljene kot nakaznice, temveč kot kontrolne karte. Izdajale se bodo za vsak mesec, in sicer v taki obliki, da bo karta vsebovala za vsak dan poseben oddelek. Kadilci bodo pri nakupu cigaret in tobaka predložiti karto, nakar bo prodajalec v kvadratu za dotični dan pritisnil svojo štampiljko, nakar dotičnik ne bo mogel isti dan v drugič kupiti cigaret ali tobaka. V zvezi z uvedbo teh kart poroča »Frankfurter Zeitung«, da se je povpraševanje po tobaku v zadnjem letu znatno dvignilo. Povečalo se je predvsem število kadilcev, mnogi so našli v cigareti tudi nadomestek za manjkajočo črno kavo. Na drugi strani pa so pričele v večjem obsegu kaditi tudi ženske. Predvsem pa vpliva na potrošnjo okolnost, da je hudo naraslo število zaposlenih oseb in da je potrošnja na mnogih področjih omejena. List navaja da je produkcija cigaret dosegla skrajni obseg, saj je za eno tretjino večja, nego je bila pred vojno in še enkrat večja nego pred 8 leti. Seveda pa ima pri oddaji prednost vojska.

= **Nemčija ima 16 milijonov radijskih naročnikov.** Število radijskih naročnikov je zadnja leta v Nemčiji nadalje zelo napredovalo. Na področju Velike Nemčije (brez zasedenega ozemlja) je bilo po podatkih nemškega državnega statističnega urada sredi leta 1941 16,200.000 radijskih naročnikov (leta 1937 jih je bilo na tedanjem poročju Nemčije 8,500.000, leta 1933 pa 4,530.000). Povprečno je odpadlo letos na 100 gospodinjstev 63 radijskih aparatov nasproti 25 v letu 1933. Po številu radijskih aparatov je sedaj Nemčija na drugem mestu, takoj za Zedinjenimi državami.

= **Likvidacija starega jugoslovensko-nemškega kliringa v Srbiji.** Zaradi vojnih dogodkov je ostalo znatno število plačilnih nalogov v bivšem nemško-jugoslovenskem kliringu neizvršenih. Sedaj poročajo iz Beograda, da bo Srbska narodna banka izplačala izvoznim tvrdkam v Srbiji, na račun katerih so nemški uvozniki do 6. aprila t. l. vplačali pri nemški obračunski blagajni dolžne zneske, izplačala protivrednost, in sicer po starem tečaju 14.80 din za eno marko.

= **Plačilni promet med Srbijo in Bolgarijo.** Te dni je stopil v veljavo sporazum o plačilnem prometu med Bolgarijo na eni strani ter Srbijo s Banatom in področjem Zemuna na drugi strani. Plačilni promet gre preko narodne banke ter Bolgarske narodne banke. Obveznosti, ki se glasijo na leve, se obračunajo po tečaju 61 din za 100 levov.

= **Novi predpisi za bencinsko mešanico na Hrvatskem.** Hrvatsko gospodarsko ministrstvo je odredilo, da se sme staviti v promet samo bencinska mešanica, ki vsebuje 76% čistega bencina, 20% denaturiranega etilnega alkohola in 4% metilnega alkohola. Cena se znatno poviša, in sicer od 8.25 na 12.70 kun za liter.

= **Carinski ažijo na Hrvatskem.** Hrvatski finančni minister je odredil, da se pri določanju carinskih dajatev računa 100 zlatih kun za 1700 papirnatih kun.

= **Upravni svetniki bolgarskih delniških družb** smejo po odredbi ministrskega sveta, dokler traja splošna prepoved zborovanj, ki se nanaša tudi na občne zbore družb, upravni in nadzorstveni sveti družb in združenj v nujnih primerih sklepati o vprašanjih, ki spadajo sicer v kompetenco občnih zborov.

= **Spor zaradi zlata Poljske banke.** Zastopnik bivše Poljske banke je pri sodišču države New York stavil predlog za zaplembo dela francoskih zlatih rezerv, ki so deponirane pri Zvezni rezervni banki v New Yorku. Zastopnik bivše Poljske banke utemeljuje svoj predlog s tem, da je bivša Poljska banka pred zasedbo Varšave prenesla svoje zlate rezerve v Francijo. Francoska banka pa je poljsko zlato izročila Nemčiji in je zato odgovorna za to zlato.

= **Hrvatsko-švicarski trgovinski promet.** Poročali smo že o sklenitvi hrvatsko-švicarskega trgovinskega sporazuma, ki bo veljal od 1. oktobra t. l. do 30. septembra prihodnjega leta. Sporazum obsega tudi ureditev plačilnega prometa. Hrvatski izvoz v Švico je predviden v letnem znesku 500 milijonov kun in bo Hrvatska izvažala v Švico predvsem les, oglje, premog, jajca, perutnino, sadje, divjačino, surove kože od drobnice, amonjak, sodo, karbid, vino, žganje, zdravilna zelišča in razna krmila. Švica pa bo dobavila Hrvatski bombažne in lanene tkanine, prejo in sukanec, prejo iz umetne svile, svilene tkanine in tkanine iz umetne svile, elektrode, brusila, litoželezne predmete, orodje, pločevinaste izdelke, žico, ure, razne instrumente in aparate, industrijske stroje, farmacevtske izdelke in kemikalije, vrhu tega pa 30 plemenskih bikov in 250 plemenskih krav simentalske pasme ter druge plemenske živali (kože, perutnino).

= **V Španiji so dvignili pretežni del v državljanski vojni potopljenih ladij.** V teku državljanske vojne je bilo v Španiji potopljenih 148 ladij s 225.500 bruto registrskimi tonami. Po najnovejšem poročilu pomorske komisije se od teh potopljenih ladij doslej dvignili že 107 ladij s 146.500 tonami. Dvignili bodo še 10 ladij s 16.000 tonami, docela izgubljenih pa bo ostalo 23 ladij s 45.000 tonami. Največ ladij je bilo potopljenih v lukah Valencije (35) in Barcelone (32).

= **Švici je zopet uspelo povečati uvoz.** Ko se je lani vojno področje razširilo na Sredozemsko morje so prenehale za Švico prometne zveze s številnimi prekomorskimi državami, kar je Švica zlasti občutila pri uvozu surovin in živil. Vztrajnemu prizadevanju švicarske vlade pa je pripisati, da se je švicarski promet z inozemstvom letos zopet živahneje razvil. Švicarska vlada je organizirala lastno trgovinsko mornarico in je za prevoz blaga najela tudi tuje ladje. Vrhu tega je organizirala promet preko Francije in Španije do portugalskih luk, tako je uspelo zopet obnoviti uvozni in izvozni promet. Letos v avgustu je bil švicarski uvoz še enkrat večji nego lani, ko je hudo nazadoval. V avgustu je Švica uvozila 506.000 ton blaga (lani 223.000) v vrednosti 191 milijonov frankov (lani 80), izvoz pa se je dvignil na 58.000 ton (39.000) v vrednosti 117 milijonov frankov (113 milijonov).

= **RJAVA ŠTAJERSKA KOKOŠ** je pri nas najbolj razširjena, ker je najbolj odporna proti boleznim in vremenskim neprilikam ter najboljša za meso in jajca. Zato spada na naša kmečka dvorišča. Na razstavi malih živali in njih produktov na ljubljanskem velesejmu v času od 4. do 13. oktobra bodo imeli posetniki velesejma priliko občudovati vrste razstavnih kletk z najodličnejšimi družinami kokoši te pasme.

„Eurafrika"

Načrt o bodočem sožitju Evrope in Afrike kot gospodarske celote

Osne sile streme za tem, da pridobé Afriko za skupno torišče evropskega kolonijalnega delovanja. O tem vprašanju je prispeval Paolo d'Agostino **Orsini** s pristno latinsko jasnostjo daljši članek v časopis »Geopolitik«. Naj povzamemo naslednja zanimiva izvajanja:

Amerika in Azija nista za Evropo dopolnilna kontinenta. Afrika je dopolnilna celina Evrope. Edino Afrika lahko postane »osrednje tržišče« Evrope. Samo Evropa lahko tam kot kupec in prodajalec zavzame monopolno stališče, čeprav bo morda več dobavljala kakor kupovala. Oba ostala kontinenta sta bolj zunanji tržišči, bolj dobavitelja kakor kupca. Prirodne zemljepisne prilike priklepajo Afriko in Evropo nerazdružno k sebi. Treba je samo primerjati oddaljenost Amerike, Azije in Afrike od Evrope. Afrika je nadaljevanje Evrope, os je obema enaka, obe lahko opazujemo kakor Ameriko z vidika, da tvorita severna zona (Evropa) in južna zona (Afrika) enotno skupino ali celino: imenujemo jo Evrafrika.

Doslej sta bila v Afriki dva velika kroga kolonialnega gospostva, angleškega in francoskega. Anglija in Francija sta bolj stremeli po tem, da bi svoja področja izkoriščali, kakor ju razvijali. Bodoče izkoriščanje afriških prirodnih zakladov pa se bo moralo razlikovati od starega, podrejenega in divjega sistema delnega izkoriščanja. Afriški »življenjski prostor« izkoristiti v prid vse Evrope — to je naloga, ki jo lahko izvede samo Os. Afriko je treba organizirati. Predvsem se vsiljuje naloga, da se ustvarijo medsebojna odvisna področja. Vsaktero področje mora živeti z lastnimi sposobnostmi Vsakemu evropskemu deležniku mora torej biti zagotovljena pripadajoča najmanjša količina za naseljevanje in izkoriščanje. Posamezni deležnik mora torej dobiti področje z umerjenim podnebjem, v katerem se bo lahko evropska kolonizacija razvijala, dobiti mora taka področja, kjer bo lahko izkoriščal obilne kmetijske, živalske in prirodne pridobnine. Vsa ta področja morajo imeti svobodne in kar najlaže pristope k morjem na način, da bodo razmeram primerno ustvarjene mreže prometnih zvez. Vprašanje delitve surovin je treba čisto na novo urediti. V brezpogojnem sodelovanju vse Evrope mora biti zgrajena organizacija Evrafrike. Samo tako se bo dalo izvesti geslo: »Afrika za Evropo, Evropa za Afriko«. Tem evropskim zahtevam se tudi ne bodo mogle odtegniti afriške države, ki dandanes še živijo navidezno neodvisno življenje ali jim je vsaj za to dana možnost.

Kar se tiče poizkusov drugih celin, da bi silile v Afriko, pač ni treba izgubljati mnogo besed, da osne sile ne želé vsiljivcev z drugih celin ne v Evropi ne v Afriki. Evrafrika hoče Os imeti izključno evropsko in afriško. Kdor koli tretji se ne sme tod gospodarsko vmešavati ne posredno ne neposredno. Vsaka možnost ameriških naklepov mora biti odstranjena. Na take naklepe opozarjajo govorice o Liberiji in o nekaterih zapadnoafriških otokih (Azori, Kanarski in Kapverdski otoki); marsikatera govorica vzporeja tihooceanske otoke z navedenimi Toda Havajski otoki leže med ameriškim in azijskim rumenim in žoltorjavim svetom; Azori, Kanarski in Kapverdski otoki pa so neoporečen sestavni del »evrafriške enote«. Iz te enote ni mogoče ni esar izrezati Evrafrika: to se pravi, celotna Afrika za celotno Evropo.

Da se lahko Eurafrika uresniči, je treba predvsem izvojevati zmago. Nato bo treba zmago organizirati v Afriki kakor v Evropi. Zmaga Anglije bi ne pomenila samo konca Evrafrike, kakršno razumemo v prid blaginje vseh pravih Evropcev, marveč bi to bil tudi konec napredka v Afriki. Afrika bi potem bila še v hujši meri puščobno torišče angleških ali angloameriških uradnikov in vojakov.

Skladišče razstreliva na angleškem poslaništvu

Iz Grčije so dovažali vsak teden po osem vreč

Beograd, 15. septembra.

V Beogradu dalje objavljajo odkritja o delovanju na bivšem angleškem poslaništvu, kjer je bila sabotažna centrala za ves Balkan. Palača angleškega poslaništva v Zrinjskega ulici 20 je videti prav solidna in nedolžna. To bi bilo lahko letno bivališče kakšnega angleškega barona. Toda v tej tihotni senčni ulici in v tej tihi palači se je snovalo marsikaj zoper mir in red na Balkanu.

Angleško poslaništvo in angleški konzulat v Beogradu sta bila sedež široko razpredene organizacije Intelligence Service, ki je razpletla svojo mrežo po vsem Balkanu. Od tod so se začele priprave, da bi balkanske države dozorele za vojno na strani Anglije. Zadnja odkritja pričujejo, da je bilo angleško poslaništvo pravcato torišče razstreliva, namenjenega za razstreljevanje železniških vagonov in podonavskih vlačilcev. Izpovedbe nekaterih bivših nameščencev pričujejo, da je najdena količina le majhen del tistega skladišča, ki je bilo pred pričetkom vojne med Nemčijo in Jugoslavijo spravljeno iz Grčije v Beograd. Kurirji so po dvakrat na teden prinašali zaboje in vreče z razstrelivom na angleško poslaništvo v Beogradu, od koder so ga potem z avtomobili razpošiljali v razne kraje. Kurirske pošiljke so bile shranjene v prostorih konzulata, kamor noben sluga ni imel pristopa. Poleg tega skladišča je imel svojo pisarno angleški mornariški atašé Masterson. Kakor je izpovedal konzularni sluga Djordjević, je prispelo zadnje tri ali štiri mesece pred pričetkom vojne vsak teden dvakrat iz Aten in Soluna kakih osem kurirskih vreč, težkih po 80 kg, ki so jih pripeljali s kolodvora pred palačo s tovornim avtom. Kurirji so torej dovažali razstrelivo kar po železnici. Konzularni sluge so morali s kurirji vsakokrat zelo naglo spravljati pošiljke iz avtomobila v omenjeni dve sobi. Trije mladi Angleži so se vsakokrat, ko je prispela taka pošiljka, lotili svojega posla in so razstrelivo razdelili v manjše vrečice, katere so natovorili na avtomobile v poslaniški garaži. S temi avtomobili so potem razvažali razstrelivo bog ve kam po deželi.

Preden so prispele nemške čete v Bolgarijo, so prihajale take kurirske pošiljke tudi iz Sofije v Beograd. To dokazuje, kako ozke so bile zveze med angleškimi poslaništvi in konzulati na Balkanu. Kako zelo so skrbeli angleški uradniki, da ostane njihovo početje zakrito, dokazuje dejstvo, da je vsako noč eden izmed Angležev spal pri opisanem skladišču, drugi Anglež pa je imel nočno službo. Res jim je uspelo v veliki meri zakrivati svoje početje. Ko pa je prispela nemška vojska, so vsi Angleži pobegnili.

Ajdova paša ni zadovoljila čebelarjev

Čebele so nabrale komaj polovico zimske zaloge

Ljubljana, 15. septembra.

Ako se vozimo z dolenjskim vlakom in gledamo skozi okno, vidimo, da je skoraj docela minila lepota dolenjskih polj. Ajda postaja od dne do dne bolj rjava. Na mestu belega cvetja, ki so ga oprašile čebele, se pokaže zelenkasto zrno, ki spreminja svojo barvo, dokler ne postane sivo ali črno. Ajda je odcvetela in ne daje čebelam nobene paše več. Le tu pa tam obletavajo posamezne zakasnele cvete.

Vreme med cvetjem ajde ni bilo letos preveč ugodno. Najbolj so nabirale čebele med do 29. avgusta. Panj na tehtnici je pokazal zadovoljiv donos. Ako bi trajalo lepo vreme še nekaj dni, bi bile čebele nabrale zimsko zalogo. 30. avgusta je skoraj ves dan lilo kakor iz škafa. Dež je popolnoma izpral ajdovo cvetje. Čez polje so brili mrzli vetrovi. Na planinah smo opazili sneg. Noči so postale hladne, celo mrzle. Zaradi tega ni mogla ajda, ki je bila tedaj v najlepšem cvetju, tako mediti, kakor smo želeli. Čebele so jo sicer pridno obletavale, donos pa je bil bolj pičel. V splošnem lahko rečemo, da so nabrale čebele na ajdi komaj polovico zimske zaloge. Ker znaša ta 10 do 12 kg na čebelno družino, bo treba število panjev skrčiti najmanj za polovico, da bo vsaj ta varno prezimila.

Čebelarji, ki so pripeljali svoje čebele v ajdovo pašo, jih morajo odpeljati do 15. septembra, ker tako določa naredba. Brez ozira nanjo odpeljejo razumni čebelarji svoje čebele pravočasno, ker dobro vedo, da se pojavlja med njimi ropanje, ki lahko postane pogubonosno in uniči panje celih čebelnjakov. In prav čas pc 8. septembru je najnevarnejši, ker je prenehala v naravi skoraj vsa čebelja paša. Zato skušajo vdreti čebele v tuje panje, ki mamljivo diše po medu, da ga odnesoo. Ako se jim vdor posreči, panj popolnoma izpraznijo in razgrizejo celo satovje. Ko dovrše svoje delo v enem panju, ga nadaljujejo pri ostalih Čebele si pač prizadevajo zbrati zimsko zalogo, pa naj jo dobé kjer koli, da si tako zagotovijo svoj obstanek. Tudi meščani delajo v današnjih težkih prilikah prav tako z edino razliko, da živež vsaj plačajo.

Čebelarji pa morajo svoje čebele odpeljati tudi zato, da morejo doma združiti čebelje družine in izvršiti še druga čebelarska opravila, ki so potrebna za pravilno vzimljenje čebel. Na sladkor za krmljenje čebel ne smemo mnogo upati.

V deželi rajskomili...

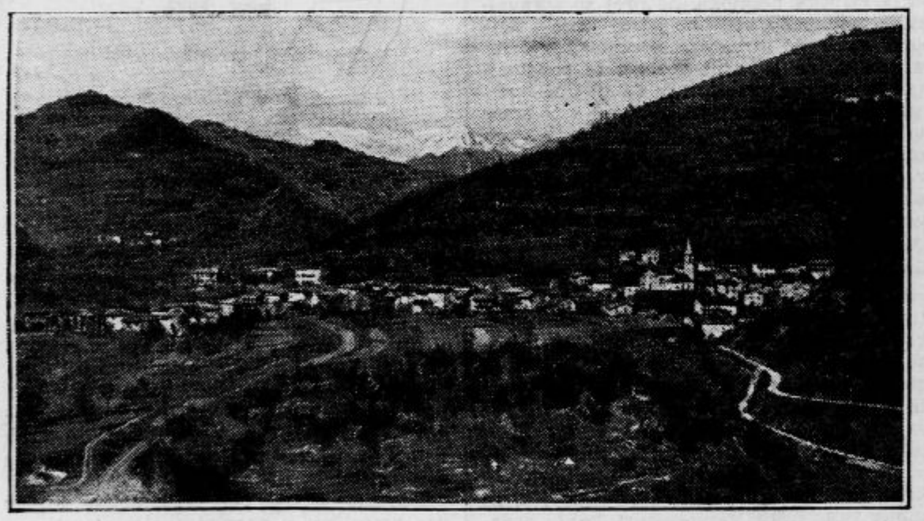

Panorama di Auzza — Avče z Rdečim robom v ozadju

Romantika zgodovine in prirode

Široka, asfaltirana cesta te pripelje iz Ajdovščine v prelepi trg Vipavo, ki kaže romantiko zgodovine in prirode. Za trgom so razvaline starega vipavskega gradu iz 13. stol. Edina priča nekdanje vipavske slave je Baumkirchnerjev stolp, v katerem je danes trgovina. Častitljiv očanec iz vipavske oklice mi je pripovedoval sledečo zgodbo o uporu okolih vipavskih gospodov, ki so se uprli deželnemu knezu. Puntarski vitezi so se pred premočjo knezove vojske zatekli v ogromni grajski stolp. Zaman so pričakovali pomoči. Stolp je bil zavzet, uporniki so bili kaznovani. Mogočen svit gorečega gradu, ki ga je dal knez zažgati, je oznanjal žalosten konec uporne vipavske gospode in starega vipavskega gradu, ki se je za zmerom zrušil v razvalinah.

Poznejše torišče vipavskega gospostva je bil kasneje zgrajeni Lanthierijev grad. Tukaj je živel l. 1726 znameniti pisatelj Goldoni, ki je tedaj razveseljeval vipavsko gospodo z burkastimi igrami zabavnega lutkovnega odra.

Romantika zgodovine je tesno povezana z romantično prirodo, ki se odkriva predvsem ob izvirkih Vipave. Izpod skalnatega vznožja v bližini tako zvanega starega in novega farovža ter staroslavnega tabora žuborijo v močnih izlivih izvirski Vipave. Romantično je okolje skalovja, starinskih stavb, bistrega vodovja in senčnatega Ferjančičevega pivotoča. Menda najstarejši in najmogočnejši kostanj vse vipavske okolice se je nedavno zgrmel čez bližnji most in ga presekal na dvoje. K sreči ni bilo v tem času nikogar v bližini. Izpodjedajoča sila vipavskih izvirkov mu je zrahljala koreninee in ga razmajala.

Številni izvirki »Pod skalo« so menda najzanimivejša prirodna privlačnost trga Vipave, ki šteje danes kot občina več ko 5000 prebivalcev. Ponaša pa se Vipava tudi s krasno poslikano župno cerkvijo ter plodno okolico na vse strani posejanih vasic ter naselbin: Budavje, Col, Erzelj, ki je posebno priljubljena izletna točka tržaških škofov; Lože, ki slovijo po imenitnosti vipavske kapljice, potem Planina, Podkraj s skalnatimi votlinami in podzemeljsko jamo; Podraga ob »Mrzlem potoku«, kjer je izvrstna lega za gojitev vinarstva, sadjarstva in raznih poljskih pridelkov; Slap pri Vipavi sredi polj, sadovnjakov in vinogradov; Šturje, kjer so sejmi, št. Vid pri Vipavi, kjer je bilo v 15. in 16. stol. važno žitno sejmišče med Trstom in severnimi predeli. Potem romarska cerkev v Logu z zanimivim stolpom, ki sloni na par stebričkih, v bližini Vel. Poljana. V severovzhodnem delu Vipavske doline leži Lokavec, na severozapadu pa Čavensko pogorje, ob vznožju prijazne vasice Gradišče (Školj), Gorenje, Slokarji, Kovači, Palki in Kompari.

Podrta jama

Zanimive, čudne reči pripovedujejo Vipavci o Podrti jami pod Kovkom med Vipavo in Ajdovščino. V sivi davnini je bila v tej gori, kakor mi je pripovedovala stara ženica, ogromna votlina, ki je lesketala vsa v mramorju in kapnikih. Tukaj je počival s svojo vojsko kralj Matjaž in bedel nad prelepo Vipavsko dolino. Ko pa je prihrumnel v dolino Turek, ga je pozval Matjaž na boj. Čez noč pa so Turki zadodali votlino s skalami. Kralja Matjaža je to tako razburilo, da se je jel ves tresti in z njim vred tudi vsa gora, ki je zgrmela čez turško taborišče. Gora se potem odpre, iz nje pridrvi Matjaž s svojo vojsko ter popolnoma pokonča Turke. Nato se zopet poda v votlino, kjer še danes počiva s svojo vojsko.

Trije znani Vipavci

V Zgornji Vipavski dolini so zasloveli predvsem trije zaslužni možje: Franc Žgur iz Podrage, Edvard Žvanut iz Lozic in Janez Krhne iz Vipave. Prva dva sta že umrla, slednji pa še živi, misli še dolgo živeti ter je zmerom poln vedrine, humorja in prekipevajoče pesniške ustvarjalne sile. Pokojni Franc Žgur je bil nežen, liričen pesnik, ki si je s svojimi toplimi, prisrčnimi pesniškimi stvaritvami pridobil priznanje. Edvard Žvanut, rodom iz Lozic nad Št. Vidom pri Vipavi, je slovel kot dobrotni vipavski »tata«. Dober gospodar je bil, vnet pevovodja, zabaven humorist. S svojo pesmijo je bodril vso Vipavsko dolino. Oba sta bila v najtesnejših prijateljskih stikih z Janezom Krhnetom iz Vipave, ki je v navalu pesniškega navdiha in vedre volje stresel ko iz rokava do 200 prigodnih pesmic. Vipavsko prirodo opeva, kmečko življenje ter običaje, vipavske originale. Znana je zlasti njegova pesnitev o vipavski »Rožarci«, ki ji je Krhne v mladih letih rah ponagajal, pa se ji je pozneje ob njeni smrti oddolžil s pietetno, toplo pesmijo. Janez Krhne pa ima tudi zgodovinarsko žilico. Okoli 900 strani obsegajočo zgodovino grofov Lanthierijev je spisal. Zbral je v njej vse solnčne in tudi številne senčne strani nekdanjih vipavskih gospodov. Zgodilo pa se je, da mu je nekega dne rokopis na prečuden način izginil. Odtlej miruje Krhnetova zgodovinarska žilica.

Vipavci so ponosni na te svoje tri velmože; obeh že rajnih se spoštljivo spominjajo, še živega, mladostno vzravnanega Krhneta pa zelo čislajo.

Stari zid je padel

Zaenkrat je najvažnejši dogodek v ljubljanski kroniki padec zidu, ki je doslej ločil Zvezdo oziroma Šelenburgovo ulico od Šubičeve ulice. V soboto popoldne so delavci podrli ostanek zidu, ki je bil še pred nedavnim sestavni del stare enonadstropne stavbe poleg uršulinske gimnazije. Zdaj, ko je odprt pogled po novi Šubičevi ulici tja proti Bleiweisovi cesti, Tivoliju in Rožniku, šele spoznavamo pravi pomen nove prometne zveze za najožje mestno središče. Ko so v soboto popoldne padali poslednji ostanki zidovja, se je tam nabiralo dosti ljudstva, ki je zadovoljno z novo ljubljansko perspektivo.

Šubičeva ulica bo kmalu postala ena najvažnejših v Ljubljani. Zaključna dela naglo napredujejo. Delavci urejajo podlago cestišča, ki mora biti trdno, da se ne bo udiralo pod najtežjimi vozili. Urejevalna dela pa niso lahka. Najprej je bilo treba podreti stara drevesa z globokimi koreninami. Zemljišče je bilo neravno, tu in tam so bili pravcati grič, drugod spet udrtine. Za izravnavanje so morali napeljati kar majhno železnico, ki ima svoj tir tudi v novi Muzejski ulici, pred palačami Pokojninskega zavoda. Kanalizacija je tod izpeljana nenavadno globoko. Stari samostanski zid je večidel že porušen. Bil je zelo trdno grajen z apnom in se je trgovratno postavljal po robu krampu in lopati. Novi zid ob samostanskem vrtu bo mnogo lepši. Pravkar izdelujejo betonske plošče, ki bodo krasile rob zidu. Zdaj je že skoraj v celoti dograjen od nove gimnazije in do Muzejske ulice in do starega zidu v Nunski ulici. Dela na novi gimnaziji prav tako naglo napredujejo in bo stavba v nekaj dneh v surovem stanju pod streho.

Nova ulica bo seveda v celoti asfaltirana in bo imela poleg cestišča širok hodnik za pešce. Ob novem samostanskem zidu pa bo lep drevored. Na ta način bo Zvezda povezana z Muzejskim trgom tudi v pogledu zelenja Primerno urejena bo tudi Muzejska ulica. Vsekakor bo Ljubljana imela na pomlad že precej lepo urejeno mestno središče.

Pisana mavrica, božji prestol

Letošnje vreme je nenavadno muhasto. Sedem zaporednih nedelj je sonce sijalo, da je bilo veselje. Sedem tednov pa je skoraj vsak delavnik deževalo, Izgledalo je, ko da bi bilo vreme zaposleno na mezdo: da mora med tednom deževati, v nedeljo pa da sme počivati... Točno, kakor je pred skoraj dva tisoč leti določil Kristus...

To nedeljo pa se je vreme izneverilo. Deževalo je in celo bliskalo je in grmelo. Že v soboto je čudno kazalo. Popoldne je nenadoma nastopila nevihta. Čez dobro uro se je zjasnilo, okrog 18. pa spet pooblačilo. Spet je začelo deževati, čeprav bolj zmerno. — Ob 18.30 pa se je pokazala mavrica, Jasna in ostro začrtana se je v mogočnem loku razpenjala prav čez belo Ljubljano, točno na sredi pod njo se je dvigal grad s sivim, grozečim ozadjem. Sonce je počasi zahajalo in njegovi zlati žarki so posijali skozi redke deževne kaplje na strehe ljubljanskih hiš in po zelenih nasadih. Nepopisno lep je bil iz viškega predmestja pogled na Ljubljano. Da bi bila slika še lepša, se je pokazala še ena mavrica, v še večjem loku, le da je bila manj vidna. Kakor se je mavrica nenadoma prikazala, tako se je s sončnim zahodom izgubila.

Navijalci cen pred sodiščem

V drugi polovici preteklega tedna so se na okrožnem sodišču nadaljevale številne kazenske razprave proti navijalcem cen. V glavnem zaradi prestopkov, ki zadevajo ob maksimalni cenik, ki se nanaša na uredbo o cenah z dne 12. marca t. l. Na zadnji razpravi so se morali zagovarjati mestni in okoliški mesarji in ena gostilničarka. Razprave proti mesarjem pa so še posebno zanimive, zakaj nedvomno je vsakemu znano, da živijo nekateri mesarji samo od izgub... O tem je bilo govora tudi na zadnji razpravi in je postalo včasih kar veselo. Vsi obtoženi mesarji so namreč priznali, da so prodajali meso po mnogo višjih cenah, kakor pa so bile uradno dovoljene, to pa samo zaradi tega, da ne bi imeli velike izgube. In da so to delali takrat, dokler ni bil urejen nakup živine po točno določenih cenah.

Na zatožni klopi sedi neki ljubljanski mesar. Obtožnica mu očita, da je 7. junija prodal neki stranki 30 dkg govejega mesa za 4.80 lire. S tem je znatno prekoračil v uradnem maksimalnem ceniku določeno ceno. Obtoženec se je zagovarjal, da je bil tistega dne velik naval ljudi na stojnico. Da so se kar trgali za meso in bi se bili skoraj stepli, Ne izključuje možnosti, da bi se bil v taki zmešnjavi zmotil in vračunal. Sodnik se je zanimal za mesarjevo premoženje. Na vprašanje je obtoženec odgovoril:

»Nekaj malega. Ko pa sem večji del izgubil pri strankah.« Nato je sodnik dejal, da še noben mesar ni priznal, da živi od dobička. Na podlagi tega je sodnik izrekel sodbo: 7 dni zapora, 500 lir denarne kazni in 114 lir povprečnine. Mesar s sodbo ni bil zadovoljen, vložil je priziv na apelacijsko sodišče, uverjen, da je kazen prehuda in da mu bo izbrisana.

Nekemu mesarju iz ljubljanske okolice je obtožnica očitala, da je prodajal goveje meso po mnogo višjih cenah, kakor pa so bile uradno določene. S tem je kršil člen 7. uredbe o cenah. Obtoženec se je zagovarjal kakor njegov mestni »kolega«. Nakup živine da še ni bil urejen in zaradi tega bi utrpel veliko izgubo, če bi bil prodajal po določenih cenah. Z izgubo pa seveda nobeden ne bi rad delal. Zdaj da lahko prodaja svoje meso po uradno določenih cenah, ker je pač nakup živine urejen. Ta mesar je maja zahteval za kilogram mesa kar 11.40 lire ali 30 din. Sodnik ga je obsodil na 7 dni zapora, 400 lir denarne kazni, poleg tega pa mora poravnati še 114 lir povprečnine. Kazen je nepogojna. Tudi ta mesar je bil mnenja, da kazni ne zasluži in je vložil priziv.

Na zatožno klop pred sodnika poedinca bi morala sesti tudi neka gostilničarka, ki ji je obtožnica očitala, da je imela v ceniku navedene višje cene, kakor pa so bile uradno določene. Namesto obtoženke pa je prišel njen branilec, ki je povedal, da njegova klientka ne more na sodišče, ker je predebela, da ima hudo zrahljane živce in zaradi tega da je hudo razburljiva. Zaradi pomanjkanja nekaterih podatkov je sodnik razpravo preložil.

Dnevi, ki so določeni za razprave proti navijalcem cen, so na okrožnem sodišču zmerom živahni. V prvi polovici t. m. je bilo kar 40 razprav. Med obsojenci so: peki, mesarji, gostilničarji, trgovci, branjevci itd. Skupno je bilo obsojenih 25 obtožencev zaradi navijanja cen in so skupaj prejeli: 189 dni zapora in 7750 lir denarne kazni. Med njimi so bili samo trije obsojeni pogojno za dobo enega leta.

Rdeči križ poroča

Pošto naj dvignejo:

Albrecht Ivan, književnik, Babšek Francka, mestni magistrat, Belomodra knjižnica, Burget Erna, Gradišče, Cizerle Josipina, Študentovska 13, dr. Černe Franc, odvetnik, Golob Franc, Glavna pošta, Gorup Julij, Lambergerjeva ulica, Gosar Jože, stud. tech., Mirje, Habič Fani, Vodnikova 197, dr. Hacin Janko, gener. direktor v p., Hvalič Jožef, Jeglic I., profesor, Ilirska ulica, Jug Jože, Železničarska zadruga, Kamnikar Marija, Močnikova 6, dr. Kanc Pavel, Tržaška cesta, Kolovič Ivan, dir. drž. žel., Lampič Stanislav, stud. phil., Leder Mirko, profesor, Zagrebška ulica, Lunaček Adolf, carinarnica, Mentoni Silva, Jasna poljana, Možina Ivica, Rožna dolina, dr. Nikolajevič Milka, Zrinjskega 34, Pahor obitelj, Hudovernikova 37, Pirc Jože, viš. rač. inspektor, Polajnar Jože, Lepodvorska 4, Pritekelj Blaž, operno gledališče, Roth Daniel, Marjanišče, Rotterri Aleksandra, Sv. Petra cesta 36, Slovensko lovsko društvo, Stelè Andro, Zaloška št. 76, Strman Božo, Mandelčeva 1, Sušnik Srečko, Zamejič Ema, upraviteljica dekliške šole v p., Združenje pooblaščenih graditeljev, Zvezna organizacija S.G.R.J., Dom grafikov.

Gospod Aš Tine naj nujno dvigne dokumente, poslane iz Novega nesta, gospa Uršič Olga naj se javi čimprej v kurirskem odseku. V tajništvu naj se javita Savora Martin, Rožna cesta 15 in Burget Erna, Gradišče 7/II. Dijak Kos Adolf, Orožnova 3, Stožice, naj se v svrho informacij javi v tajništvu.

Pošto, ki je bila namenjena naslovljencem izven Ljubljanske pokrajine, pa so se medtem vrnili, odnosno jih niso našli na naslovu, naj dvignejo:

Benkoč Frančiška, Bohanec Franjo, Brankovan Dušan, Čermel Stanko, Drčar Mici, Hvalič Štefan, Opeka Janez, Pojè Jožef, Stanonik Anton, Svetlič Franja, Šavli Andrej, Šušteršič France.

V počastitev spomina blagorodne gospe Albine Višnikarjeve, rojene Treo, vdove po sodnem svetniku in državnem poslancu, darujejo mesto venca dame iz Jožefišča Rdečemu križu L. 76.—, dr. Rutar pa je daroval Rdečemu križu L. 100.—.

Medvedja krma na karte

Čisto doslovno ne mislimo te reči, vendar je zgodbica dovolj nazorno poučna, kakor je sistem racioniranja življenjskih potrebščin, ki ga je uveljavila sedanja vojna, posegel tudi v življenje narave same. Ne prav v naravo, v gozd, pač pa v živalske vrtove, v katerih zbirajo civilizirani narodi izbrane primerke najrazličnejših živalskih vrst, da se ob pogledu nanje uči in razveseljuje mladina in odrasli svet. Tako je vojna, kakor povzemamo po švicarskih listih, občutno prizadela tudi baselski zoološki vrt.

Medvedje spadajo med najbolj ljubke, priljudne marcine, kar si jih je izmislila narava. Nekaj tako človeku podobnega je na njih, tako miroljubni in okorni so kakor človek in zverina se zdrami v njih šele, kadar jih razdraži stiska. Zato je razumljivo, da so medvedje v živalskem vrtu bili zmerom deležni ne samo velike pozornosti, temveč tudi gostoljubne postrežljivosti občinstva. Uprava živalskega vrta je v mirnih časih skrbela za njih prehrano samo toliko, da je vzdrževala red v obrokih. Glavni delež medvedje krme so bile primerne količine kruha, saj so obiskovalci prinašali toliko vseh mogočih priboljškov in poslastic s seboj, da so medvedje živeli kakor baroni. V zabavo je bilo ljudem, da so metali v vodo slastne zalogaje, za katerimi so se prekopicavali zavaljeni severnjaki, se potapljali v globino in spet plavali na breg nazaj, da jih použijejo v mirnem kotičku. Bele sladkorčke so tenkočutni smrčki pobirali iz dlani, starim znancem so v žepe segali ponje. Zdaj pa obiskovalci ne prihajajo več z vsem dobrim založenim v živalski vrt in tudi baselski medvedje so bili prisiljeni, da si, kakor se to reče po človeško, tesneje zadrgnejo pas.

Tudi nevtralna država je morala svoje življenje prilagoditi vojnim razmeram. Moka in kruh sta v Švici že zdavnaj na nakaznice. Uprava živalskega vrta ni mogla doseči pri odločujočih instancah, da se od pičlih zalog odmeri toliko in toliko kruha za lačne medvedje želodce. Nič drugega ni kazalo, kakor da mrcinam prevzgoje okus — od kruha so jih začeli navajati na krompir. Od kraja so ravnali tako, da so v večji obrok krompirja primešali nekaj skorjic kruha. Samega krompirja se razvajeni prebivalci vrta sploh niso dotaknili. Od kraja so izbirčno lovili kruh iz kupa in puščali krompir v nemar, potem pa so ozlovoljeni ždeli v svojih kotih in bliskali z očmi okrog sebe, ali jim bo dobra roka ponudila še kaj priboljška. Ni jim šlo v glavo, da bi se mogel tako nanaglo izpriditi svet. Zmerom bolj redki so postajali obiskovalci, ki so še kdaj pa kdaj pomolili košček kruha ali drobec sladkorja skozi rešetko. Zato pa je vsak tak dobrotnik za trenutek spravil vse medvedje kraljestvo na noge. Potem pa so mrcine spet pocepale po svojih kotih.

Toda narava si zna zmerom pomagati in medvedje v baselskem živalskem vrtu so se kmalu nagonsko prilagodili novim razmeram. Medved je po svojem temperamentu veseljak, komedijantstvo mu je v krvi. A ko jih je racioniranje živil tako hudo prizadelo, so do dobra spremenili svoj življenjski način. S spancem in počitkom skušajo nadoknaditi, za kar jih je prikrajšal švicarski prehranjevalni urad. Zvečer zgodaj legajo, zjutraj še udobno smrče, ko je že zdavnaj velik dan. Dobro je zanje, da jih je narava že zdavnaj navadila zimskega spanja. Na ta način jim bo najbrž uspelo, da srečno prebrodijo težke vojne dni, ki jim jih je usoda naložila preživeti v zoološkem vrtu, medtem ko njihovi tovariši v gozdovih nimajo pojma o tem, da tudi v nevtralnih državah vlada neizprosni sistem krušnih kart.

Romantika za denar

Milred, mala stenotipistka iz New Yorka, prav za prav iz Bronxa, kjer prebivajo ljudje, ki si ne morejo privoščiti preveč, a tudi ne umirajo od pomanjkanja, ima eno samo veliko hrepenenje: hrepenenje po romantiki. Kaj je ta romantika, o kateri vedno bere in o kateri vedno sanjari, bi morda sama ne mogla povedati. Še najbolj bi bila morda podobna mlademu moškemu, ki naj bi bil takšen kakor filmski igralec, in mnogo ljubezni bi moralo biti zraven. V tem oziru so si enake vse Mildred na svetu, v stvari ni nadalje nič posebnega. Toda v Ameriki, kjer gospoduje brezobzirni lov za denarjem in kjer dobivajo tipkarice in delavke smešno nizke plače, se je s tem pojmom romantike združilo še nekaj: romantika je pred vsem razvajenost, mnogo oboževanja s strani moških, mnogo takšnega življenja, kakršno vodijo lepa, bogata dekleta v filmu, ki jim ni treba misliti na to, da morajo od tedenske plače sedmih dolarjev šest oddati materi, s preostalim dolarjem pa skrbeti za obleke, nogavice, čevlje in črtala za ustnice. f

Amerika, ki gradi za denar najvišje hiše, največje mostove, najhitrejše železnice in najcenejše avtomobile, bi ne bila Amerika, če bi ne znala tudi iz te srčne zadeve, iz sanjarjenja mladih deklet napraviti kupčijo. Dekleta si žele romantike — dobro tedaj, naj jo imajo.

Nekega dne sprejme Mildred prospekt z mnogo obetajočo vsebino in naslednjo soboto dobi 50 centov manj plače. Vsak teden ji bodo odslej odtrgali pol dolarja — za romantiko, mnogo tednov se bo mogla veseliti, da se ji lepi čas z vsakim odtrganim pol dolarjem približuje čedalje bolj. Kajti za štirideset v naprej plačanih dolarjev prejme od družbe, ki kupčuje z romantiko, ticket, ki obljublja teden dni romantike z vožnjo tja in nazaj, prosto hrano in stanom ter vsem, kar spada zraven. To gre tako-le:

Po poldrugem letu plačevanja se Mildred lepega poletnega dne odpelje. Vožnja traja sicer samo štiri ure, toda Mildred je srečna do dna: prvič sedi v Pullmanovem vozu, pije čaj v vagonu restoranu in gospod z modro čepico, ki jo je sprejel na postaji v New Yorku, ji je stisnil v roke knjigo, zavitek slaščic in pred vsem šopek cvetlic, pravih cvetlic! Za vse to mu je morala izročiti samo majhen kupon svojega ticketa, drugi kupon bo oddala šele v taborišču, v »campu«, kajti Mildred se vozi seveda v camp, in sicer pod geslom »Teden dni romantike«, kakor je zapisano na prospektih.

Ko se vlak ustavi na mali postaji, kjer mora, kakor so ji dejali, izstopiti, Mildred skoraj ne more verjeti svojim očem: postaja je slavnostno okrašena, z zelenjem ovenčan slavolok, pozdravlja: »Dobrodošla, Mildred!«, a mlad moški, ki je presenetljivo podoben filmskemu igralcu, ji galantno ponudi komolec, da jo povede pred postajo, kjer jo čaka presenečenje nad presenečenji: čim se pojavi ob strani svojega viteza, zaigra tam godba, nekaj mladih ljudi ji maha v pozdrav, pravi fotograf jo ujame na film, a krasen packard čaka nanjo. Nje lepi vitez odpre vratca in ob zvokih vesele koračnice se odpeljeta. Ne, česa takšnega ni mala Mildred še nikoli doživela...

Ko se pripeljeta v camp, jo lepi vitez poprosi za drug' kontrolni kupon in nato izgine. Mildred gleda malo razočarano in žalostno za njim, a že prihitijo drugi mladi fantje, sami veseli fantje, ki jo povedejo slavnostno do njene sobe. To je majhna, svetla, prijazna soba, v kateri bivajo mlada dekleta, ki naj postanejo Mildredine prijateljice. Tam jo že čaka mična, modra bluza, ki ima uvezeno njeno ime. To naj obleče? Seveda, kajti na ta način se mladi ljudje, ki nosijo vsi podobne bluze, najhitreje seznanijo med seboj. Nocoj bodo plesali v mesečini na vrtu, popoldne pa lahko veslajo in se kopljejo. Kajti obljubili so ji sedem dni romantike in s tem je treba začeti takoj. Čas je romantika, ne sme izgubiti treh, štirih dni, da se seznani z drugimi, in se nocoj naj doživi svoj mali, romantični doživljaj.

Družba izpolnjuje, kar obljublja. Takoj prvi večer, ko so plesali zunaj pod drevesi, so jim priredili majhne igre. Vsak fant je lahko kakšnemu dekletu odnesel čevljček in ga skril nekam v gozd pod drevesa — a če hočejo dekleta svoje čevljčke nazaj, jih morajo same iskati. Tam, kjer je čevljček, je tudi mlad fant. Mildred je našla čevljček in pa fanta, s katerim je prej plesala. To je bilo vse kakor sanje, tudi kaj takšnega ni Mildred doživela nikoli v svojem življenju. Samo tedaj ji je bilo malo hudo pri srcu, kadar se je spomnila lepega viteza, ki jo je pričakal na postaji in ki je bil tako podoben filmskemu igralcu. Izginil je in ni ga več videla. V svoji naivni, mali duši seveda Mildred ne sluti, da stoji mladi mož že davno spet na postaji, kjer sprejema ob zvokih godbe druge Mildred, da jih odvede s packardom in jih nato poprosi za kontrolni kupon. Mildred ne ve ničesar o tem, kaj je rekel nekoč neki mladi študent, ki je bil nastavljen v takšnem campu: »Samemu sebi se smilim in dekleta se mi smilijo. Povedem jih z roko v roki domov, pobožam jih po laseh, jih tudi poljubim in govorim kakršne koli bedastoče. Dekle nima niti pojma, da sem samo nastavljenec, in misli, da je plačala samo za penzijo. Jaz pa vso zimo ne spravim okusa po črtalih za ustnice stran. Zaradi našega sprejemalca, ki je res mičen mladenič, se je neko dekle ubilo, ker je vzelo vse preresno. Ko je sprego vorila o veliki ljubezni in ji je vse razložil, je samo oči odprla na široko: Za denar si bil ljubezniv z menoj? Za denar si me poljubil? — Potem je stekla stran in smo jo potegnili iz vode. To so uboga dekleta s svojim hrepenenjem, mi pa smo ubogi fantje z našim gladom. Za zimski študij potrebujemo denarja, a kdo se v tej bogati deželi briga za ubogega študenta? Vsak naj gleda zase, zadnjega pa naj hudič vzame — pravi neki pregovor...«

Ne, Mildred ne ve o vseh teh rečeh ničesar, uživa na vse pretege romantiko, ki ji jo nudijo za štirideset dolarjev in če bi se ne bližal zadnji dan, ki prinaša konec vsega, bi bila popolnoma srečna. Ne ve ničesar o sijajni organizaciji romantičnih campov in ne ve, da so vsi nastavljenci, godbeniki, plesalci, natakarji študenti, ki so se za prosto bivanje in hrano ter majhno odškodnino obvezali, da se bodo brigali za dekleta ter jim vsako željo prebrali z oči. Niti ene ne smejo zanemariti, tudi najgrše ne. Ne sme se dogoditi, da bi pri igranju godbe ostala katera brez plesalca in dobila občutek, da so pozabili nanjo. Mildred ve ne, da so mladi fantje pod ostrim nadzorstvom in da se morajo pod tem nadzorstvom šaliti z njo, da ji morajo dvoriti in tako dalje. Ne ve tudi ničesar o tem, da sedijo v uradu campa pridni in resni možje ter žene, ki sestavljajo samo načrte, kako bi se mladim dekletom hrepenenje po romantiki [illegible] in pred vsem čim hitreje izpolnilo, kajti od tega in od reklame, ki jo bodo dekleta napravila za stvar, so odvisni dobički družbe. Nudijo ji torej vse, kar ji morejo za tistih štirideset dolarjev. Nekega večera je doživela celo ta čudež, da je na malem odru campa igrala s pravim filmskim igralcem iz Hollywooda. Ni bil sicer eden izmed svetovno znanih »zvezdnikov«, toda za Mildred je uteleševal svetovno slavo in uspeh. Saj so ji rekli, da je prispel naravnost iz Hollywooda, da bi v tej lepi okolici prebil poletne počitnice! Po prdestavi, ki je šla nekam po sreči, in po filmanju jo je prosil za ples. Tega plesa ne bo Mildred pozabila nikoli. Tisti večer je bilo v taborišču sploh vse živo in veselo, priredili so veliko slavnost, na kateri je teklo tudi vino, kajti Mary, ena izmed Mildredinih novih prijateljic in Bill, eden izmed mladih fantov iz campa, sta se zaročila. Vse se je udeležilo tega veselega dogodka. Resni gospodje iz taboriščnega urada pa so v vsej naglici brzojavili glavnemu ravnateljstvu družbe v New Yorku, kajti vsako zaroko je treba v listih objaviti, to pomeni novo reklamo za camp in za geslo »Teden dni romantike«. Dosti takšnih zarok pa se ne primeri, kajti dekleta, ki prihajajo romantiko uživat, so revna, študenti, ki jim jo za plačilo nudijo, pa so revni še bolj.

V soboto popoldne je Mildred žalostna, a vendar srečna zapustila camp. Malo jo je zbodlo v srce, ko se je poslavljala od Toma, mladega fanta, ki je bil v tem tednu nje glavni kavalir. Obljubil ji je, da bo prišel v New York in jo obiskal. Za to je prejel posebno pohvalo od svojega šefa. Njo so pa spravili v triumfu na postajo, dali so ji šopek cvetlic in ko je vlak potegnil, je zaprla oči ter sanjala o najlepšem tednu svojega življenja, ki ga je preživela v taborišču.

V istem času so resni gospodje v taboriščnem uradu napravili beležko: spet je odšla klientka, ki je bila zadovoljna s campom in družbo, z družbo, ki na tekočem traku proizvaja romantiko po štirideset dolarjev na obroke in ki z raznimi campi zasluži stotine milijonov dolarjev na leto...

Prvenstvo dr. Aljehina v nevarnosti

Še v petem kolu evropskega šahovskega turnirja v Monakovu je kazalo, da ne more dr. Aljehinu nihče osporavati prvega mesta. V četrtem kolu je s fino položajno igro pobral Rihterju kmeta in je v končni

igri s stolpi partijo gladko dobil. Isto se je ponovilo v petem kolu, ko je z zelo lepo kombinacijo porazil Madžara Rethyja. Bržkone pa je začel po uspehih prvih iger svoje nasprotnike podcenjevati, zlasti ker je imel v šestem kolu na drugi strani deske Pražana Opočenskega, ki je po uspehih figuriral že proti koncu tabele. Aljehin je ž njim zaigral zelo izzivalno igro, zašel je kmalu v položajne težave, izgubil dva kmeta in se je moral v končni igri vdati. To je bil sicer šele prvi njegov poraz v tem turnirju, vendar je imel za posledico, da se je švedski mojster Stoltz po finih napadih proti madžarskemu mojstru Füsterju priril do prvega mesta, ki si ga je po tem kolu s 4 in pol točke delil z Aljehinom. Stoltz je dotlej zavzemal eno izmed srednjih mest, s katerega pa je po Aljehinovem porazu presedlal pred Bogoljubova in Lundina.

Trenutno stvar za dr. Aljehina seveda še ni nevarna, vendar pa bo moral do nadaljnja kola odigrati z večjo previdnostjo.

Monakovski turnir je postal med tem važen tudi zaradi tega, ker bo imel, kakor vse kaže, za posledico tesno združitev evropskih šahovskih dežel. V Monakovu zbrani šahovski mojstri so izrazili željo, da bi se osnovala evropska šahovska zveza, in so sklenili, da bodo za ta načrt delovali v okviru svojih deželnih zvez. Poslovodja nemške šahovske zveze Post je bil naprošen, naj stori vse korake, ki so potrebni za uresničenje tega načrta. Kakor poročajo, so se tudi domenili, da se bo evropski šahovski turnir ponovil prihodnje leto v septembru, in sicer spet v Monakovu.

Hvegerjeva ni prekosila same sebe

Le malokdaj se zgodi, da bi slovita, mlada danska plavalka Ragnhild Hvegerjeva ne uresničila kakšnega rekorda, ki ga je naznanila v naprej. Pred nekoliko dnevi je hotela v Kodanju znižati svoj rekord v crawlanju na 400 m pod 5 minut. Tokrat pa ji ni uspelo. Obračala se je prepočasi. Toda to je ni spravilo v slabo voljo, svoj poskus hoče ponoviti v najkrajšem času.

Sicer pa je Hvegerjeva, danski plavalni čudež, ko je stopila iz mokrega elementa, izjavila, da ni še nikoli tako lahko plavala. Še pred tedni je bila vsega sporta sita, a sedaj je kazala prešerno voljo in je zagotavljala, da bo v najkrajšem času dosegla svoj 50. svetovni rekord.

Morda bo koga zanimalo, kaj počenja takšno svetovno rekordersko dekle pred startom, da-li je razburjeno, da-li ima tremo ali kaj podobnega. Ranghild Hvegerjeva ne kaže nikoli kakšne rekorderske mrzlice. Pol ure pred zadnjim svojim nastopom, je v velikem kodanjskem zabaviščnem parku Tivoliju prešerno drčala po toboganu in ji te zabave ni bilo dovolj. Potem je planila v cestno železnico, skočila v plavalni stadion in je namah prekosila tri svetovne rekorde.

Kakor poročajo iz Kodanja, namerava Hvegerjeva ob koncu tega meseca prekositi 100metrski svetovni rekord Holandke Willie den Oudejeve, edini, ki ga še nima v svojih rokah.

Da una scuola di salvataggio nelle Alpi — Iz neke šole za reševanje v Alpah

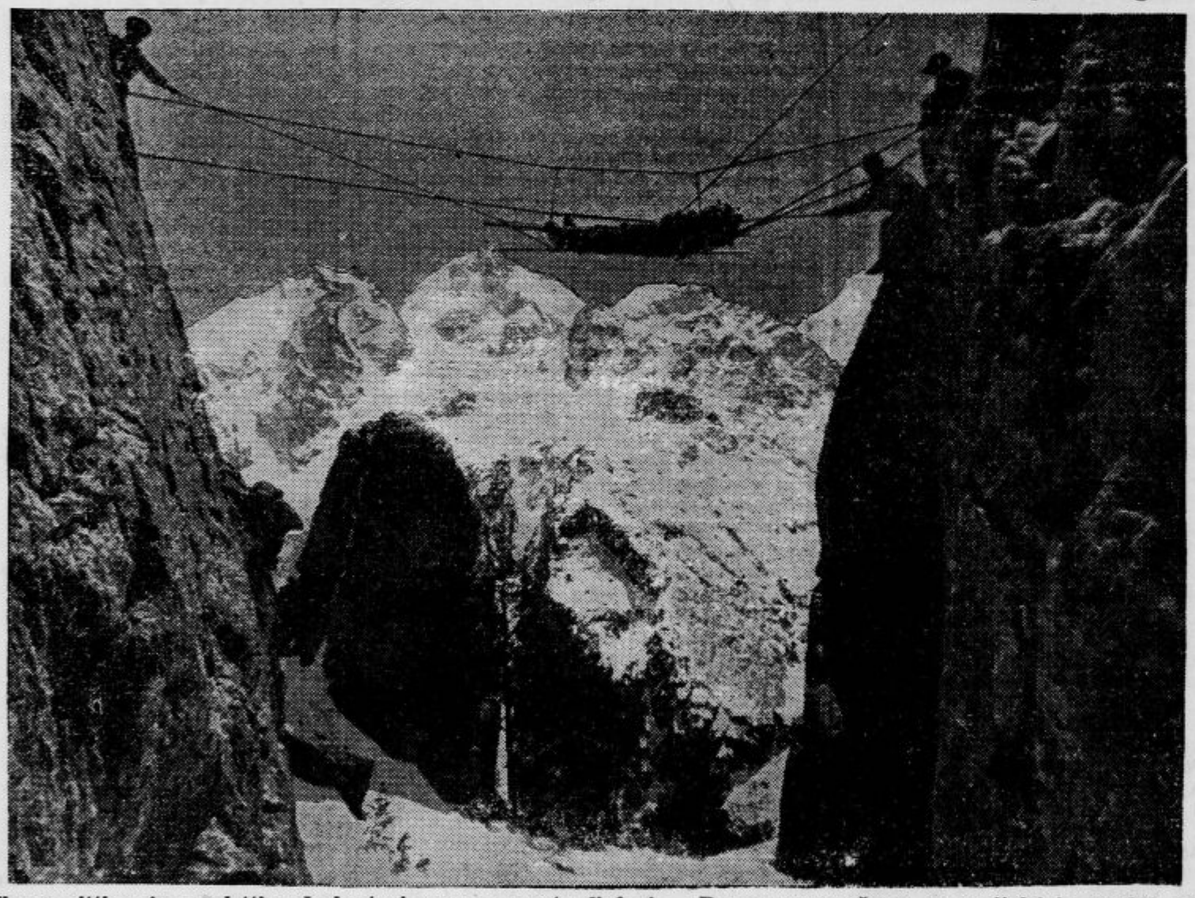

Trasporto di una vittima in una lettiga da bastoni sopra un ponte di funi — Prevoz ponesrečenca na nosilnici iz gorskih palic preko mostu iz vrvi

Žirafa kot ročna torbica

Pred izložbo velike modne trgovine v Parizu se navdušene ustavljajo elegantne ženske. V izložbi je videti namreč krasne ročne torbice, pasove in rokavice, ki so izdelane iz usnja kuščarjev, žirafove in celo nojeve kože. Elegantne gospe in gospodične, ki občudujejo te potrebščine in njih zanimivo risbo, ne morejo vedeti, da so pripadali ti izdelki še včeraj živim živalim, ki so jih gledale v zoološkem vrtu v Vincennesu. Ker se da meso in premog v današnjih časih bolje uporabiti, so bili namreč prisiljeni, da ubijejo večino živali pariškega zooja. Eden izmed najbolj znanih pariških usnjarjev je kože in kožuhe potem odkupil ter jih predelal v ročne torbice, pasove, rokavice, kovčege itd. Sedaj jih prodaja seveda za zlato.

Rjavi premog proti revmatizmu

Dva hrvatska učenjaka sta izvršila, kakor so poročali listi pred kratkim, zanimive poskuse za zdravljenje revmatizma z obkladki iz rjavega premoga. Že prej so zdravniki poznali neko podobno zdravljenje s šotnimi obkladki, hrvatska zdravnika pa sta si mislila, da je lignit dosegel že popolnejšo stopnjo okamenelosti in da utegne imeti zato boljše učinke. Njiju poskusi v to smer so popolnoma uspeli. Prednosti novega zdravilnega načina so te, da razvija lignit večjo toploto, da je čistejši od šote in marsikje tudi cenejši. Obkladke pripravljata z vodo, ki je ogreta do 50 stopinj, in jih polagata za kakšnih 30 minut.

ANEKDOTA

Kardinal Richelieu se je v neki družbi ponašal, da mu štiri, pet napisanih besed, naj si bodo še tako nepomembne, zadostuje kot povod, da more koga poslati v Bastiljo.

Ob neki drugi priliki mu je hotel eden izmed njegovih dvorjanov dokazati, da to ni mogoče, vzel je list papirja in napisal: »Eden in dva je tri.«

Trije so eden!« je vzkliknil Richelieu. »To je bogokletstvo proti sveti Trojici. V Bastiljo z njim!«

VSAK DAN ENA

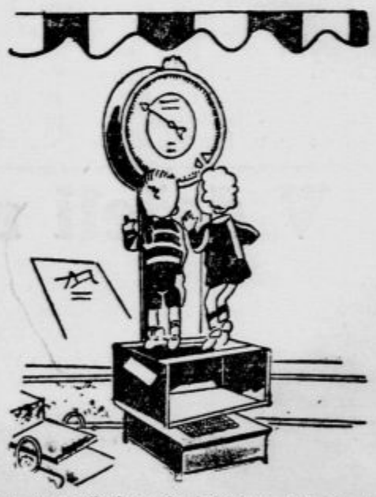

»To je pa čudno, da tehtava oba enako!«

Kulturni pregled

Svetovni pogledi prof. dr. M. Vidmarja

Pred tedni je izdala častitljiva nemška založba Friedrich Vieweg & Sohn v Braunschweigu knjigo profesorja ljubljanske univerze dr. tech. Milana Vidmarja **»Das Ende des Goldzeitalters. Die Menschheit im Umbruch«.** Zajetna, 418 strani obsegajoča knjiga uglednega slovenskega znanstvenika utegne zanimati tudi čitatelje njegovih slovenskih spisov, ki so vzbujali pred leti mnogo zaslužene pozornosti. »Das Ende des Goldzeitalters« je predelana in močno razširjena nemška izdaja knjige »Med Evropo in Ameriko«. Vsi se spominjamo, da je bil ta spis, ki ga je slovenskemu čitatelju prineslo l. 1937., zaradi prodornih in napadalnih nazorov o daljnosežnem presnavljalnem procesu zapadnega človeštva, ter zaradi piščevih kritičnih pogledov na Evropo in posebej še na Ameriko, sprejet z nenavadnim zanimanjem. Po bleščeči izpovedi Vidmarjeve »naturfilozofije« v »Mojem pogledu na svet«, po velikopoteznem izletu v svet sodobne fizike in geometrije v »Oslovskem mostu« s tistim pogumnim napadom na klasični sistem »prirodnih zakonov«, je knjiga »Med Evropo in Ameriko« samo izpopolnila filozofsko naravoslovne traktate prof. dr. Vidmarja. Obrnila je kritične poglede čitateljev od velikih problemov današnje znanosti in na nji zgrajene filozofije k še usodnejšim zgodovinskim, socialnim in narodno-gospodarskim problemom. Izhajajoč od daljnosežnega prevrata v sodobni vedi o materiji in o odnosu njenih posameznih form v prostoru in času, je skušal piščev kritični in idejno dobro »oboroženi« pogled zaobseči problematiko sodobnega dogajanja v človeškem svetu. Napadalno razglablja krizo socialnih in ekonomskih sistemov zapadnega sveta, ki je čedalje bolj razgiban pod njenimi silovitimi udarci, pretresajočimi samo strukturo sodobne družbe. Vse te probleme proučuje pisec s perspektive svojega doživetja Amerike in jih združuje s pogledi na vzburkane valove oceana, z razgledi z njujorških nebotičnikov, s šumom niagarskih slapov in neskončnih gozdov Kanade.

Pozoren čitatelj slovenske knjige profesorja dr. Vidmarja se je utegnil v razvoju dogodkov po l. 1937. marsikaterikrat spomniti piščevih diagnoz in prognoz ter priznati, da je bistro duševno oko mojstra šahovskih kombinacij uganilo mnoge poteze, ki jih je napravila pred našimi presenečenimi pogledi nevidna roka zgodovinske usode. V intuicijo poglobljena ostra misel slovenskega znanstvenika je celo v svetu človeških zadev dogledala v naprej marsikaj, kar je šele pozneje označila stvarnost našega prevratnega časa. Dr. Vidmarjeva podoba kosmosa in mikrokosmosa, v katerem vlada »hasard« in kot nje nasprotje podoba človeškega sveta, ki ga lahko proti vsem, na videz naravnim zakonom ureja človeški razum — ti dve podobi dajeta tudi v današnjem dogajanju mislečemu duhu močno oporo za lažje razumevanje stvarnosti.

*

»Ali je izvreto, čisto vino to, kar dajem v tejle nemško predelani knjigi »Med Evropo in Ameriko«, v tej svojevrstni drugi izdaji dela, ki vendar ne more pokazati prve naklade?« vprašuje pisec v predgovoru knjige »Das Ende des Goldzeitalters«. Odgovor prepušča bralcu, pristavlja pa, da je delo temeljito predelal, skrbno presejal in vestno izpilil; da ga je logično še poostril, sčistil njegove podobe in trdneje povezal rdečo nit, ki se plete skozi knjigo; tako je od prvotne zgradbe le malo ostalo.

Izmed poglavij v knjigi »Med Evropo in Ameriko« sta ostali v tej nemški izdaji v glavnem (ne sevda v podrobnostih) neizpremenjeni prvi dve poglavji (»Med Evropo in Ameriko« in »New York«). Tretje poglavje »Preseljevanje narodov« je avtor že znatneje predelal, razširil in miselno poglobil; od tod dalje se vedno bolj čuti roka, ki neugnano predelava, izpopolnjuje in poglablja prvotne miselne konstrukcije, jasni že odprte horizonte in odpira nove. Pisec se zaveda, da piše za široki svet. Mimo tega so mu izkušnje zadnjih let prispevale novih impulzov, ne da bi ga prisilile h kakršni koli reviziji prvotnih pogledov, ki so tudi v tako visoki temperaturi, kakor označuje naše dni, vzdržali trdo preizkušnjo. Poglavje o preseljevanju narodov z mogočno razčlembo zgodovinsko gibalnih sil severnoevrazijskega prostora je v času bojev za življenjski prostor dobilo posebno aktualnost. V tej geografsko-fizikalno in gospodarsko-zgodovinsko utemeljeni podobi zgodovinske usode našega dela človeštva tiči vprav genialna zamisel in osvetljuje kos zgodovinskega dogajanja v času, ki je zgodovinsko izredno razgiban. Pri vsem tem se prof. Vidmar ne zasidra v nobeni opredeljeni ideologiji, marveč kot boder idejni mornar samostojno vodi misel med Scilami in Karibdami sprtega sveta. Poglavja, kakor so v tej knjigi »Das grosse Durcheinander«, »Physik und Wirtschaft«, »Der Kampf mit dem Zufall« in ostale se čitajo kakor nova in vzbujajo občudovanje zaradi dognanosti in ostrine piščevih pogledov, zaradi smelosti analitičnega in umetnosti sintetičnega mišljenja. Posebno zanimivi sta poglavji »Anfänge des neuen Zeitalters« in »Glück« — poglavji, ki ju je treba — prav kakor vso knjigo — čitati vedno znova.

Časniški poročevalec ne more kajpak v tesnem prostoru, ki mu je odmerjen, niti približno prikazati vsebino knjige, v kateri prinaša prenekatera stran več misli, kakor mnogokrat cela knjiga katerega drugega pisca. Zamišljam si dr. Vidmarjev spis kot eno redkih knjig te vrste, ki sodijo v »bagage intellectuel« sodobnega človeka; knjigo, h kateri se lahko vračaš vedno znova. V nji je problematika naših dni zagrabljena tam, kjer je nje žgoče jedro in osvetljena z mnogih strani. Kritična misel bo tudi tu marsikje trčila z avtorjevo mislijo, kakor se prelivajo valovi na morju, a prav v tem je veličina in lepota duševnega stika s knjigami in njih avtorji.

Pozorno čitanje dr. Vidmarjeve knjige nas prepričuje o popolni samostojnosti avtorjevega mišljenja in o njegovem neugnanem stremljenju po tisti objektivnosti, ki je dosegljiva. Tudi nemška izdaja nima nobenih določenih tendenc ali zavisnosti od kakršnih koli kanaliziranih idejnih, socialnih in drugih tokov sedanjega časa. Kritična misel prof. Vidmarja odkriva pač kdaj pa kdaj stično točko s tem ali onim nazorom, nikjer pa z njegovo celoto.

*

V svoji vili pod Rožnikom, za mizo, kjer so nastajali njegovi spisi, mi je pisec knjige »Das Ende des Goldzeitalters« pripovedoval o usodi nemške izdaje svojega spisa »Med Evropo in Ameriko«.

Prijatelji so opozorili na vsebinski pomen in časovno vrednost te knjige znano nemško založbo, ki je takoj pokazala izredno zanimanje.

— Pogodbo z založnikom sem podpisal še l. 1939. v Stuttgartu; potlej je izbruhnila vojna in nisem vedel, ali naj začnem pisati ali ne. Negotovost je trajala do začetka l. 1940., ko sem se bil vendar le resno lotil dela. Založniku sem pošiljal poglavje za poglavjem; iz njegovih pisem lahko posnamete, kolikaj ga je zadeva mikala, vendar še vedno ni bilo jasno, ali bo knjiga izšla iz cenzurnih ozirov. A ta bojazen se je razpršila, ko je bil spis v celoti odobren in je na to knjiga izšla v lepi opremi in znatni nakladi.

Kronika

* **Piemontska princeza na Cervinu.** Piemontska princeza je v spremstvu vodnikov Luigija Carela in Giulia Bicha splezala na vrh Cervino, čeprav je bilo vreme neugodno in je znatno otežkočilo dolgo turo. Visoka gospa je v četrtek popoldne dosegla kočo Amedeo di Savoia, ki stoji približno 4000 m visoko na grebenu gore, kjer je prenočila. V petek malo pred 8. je nadaljevala pot in ob 13.20 dosegla vrh. Princeza je morala premagati številne zapreke: plošče in grebene, večji del pokrite z ledom, medtem ko je bril mrzel veter. Na vrhu se je visoka gospa zadržala kratek čas, nakar se je začela spuščati in je pred sončnim zahodom dosegla kočo Amedeo di Savoia. Princeza Maria Savojska je na ta način proslavila svoj god z odličnim in občudovanja vrednim gorskim podvigom.

* **Nova zastava italijanskega guvernerja v Dalmaciji.** Kakor poroča »Messagero« je vodstvo Ministrskega Sveta dovolilo dalmatinskemu guvernerju posebno uradno zastavo. Zastava je tako velika kakor generalske in admiralske zastave. Barva je sinja s tremi kronimi levjimi glavami, ki imajo ob strani liktorske svežnje.

* **Carro di Tespi v Dalmaciji.** V sporazumu s kulturnim ministrstvom je Dopolavoro organiziral gostovanje Carra di Tespija po Dalmaciji. Predstave se bodo vršile od 15. do 30. t. m. in so namenjene Oboroženi Sili ter prebivalstvu. Pred gostovanjem v Dalmaciji je potujoče gledališče dvakrat nastopilo v Valoni. V ponedeljek je v Kotoru nastopilo s Puccinijevim »Turandotom«, danes pa bodo v istem mestu predvajali »Rigoletta«. Obe operi bosta po vrsti ponovljeni v Dubrovniku, Splitu, Šibeniku in Zadru, kjer so predvidene tri igre.

* **Veseli dogodek na jezeru.** S parnikom »28. oktober«, ki vrši službo v Comskem jezeru, se je peljala v petek zjutraj tudi 38-letna Clotilda Bercili v družbi svojega moža, njegove matere in babice v porodnišnico v Bellano. Ko pa je ladja dospela na sredo jezera, je Bercilijeva povila zdravo deklico.

* **Marconijev mavzolej v Pontecchiu.** V Sasso Marconi v bližini Pontecchia pri Bologni je bil zgrajen velik mavzolej, ki bo po volji Duceja in vroči želji prebivalstva sprejel ostanke nesmrtnega izumitelja brezžičnega brzojava iz Bologne. Monumentalna zgradba je delo arhitekta akademika Marcella Piacentinija in stoji na mestu, kjer je bil svetu naznanjen novi [illegible] Srednji del mavzoleja je dolg 17.50 [illegible] 6 m. Pročelje je iz kamna z gore Ov[illegible] barve. Pred zgradbo stoji vitek steber iz belega marmorja, na katerem stoji marmornato Marconijevo oprsje, delo kiparja Dazzija. V v notranjosti so na steni zapisane Ducejeve besede: »S svojim izumom je udaril pečat eni dobi človeške zgodovine«. Dela okrog mavzoleja so se začela aprila 1940. Posmrtni ostanki Giuglielma Marconija so bili doslej shranjeni v grobnici Certosa v Bologni.

* **Italija — od kod?** Danski jezikoslovec Frederik Poulsen, ki je znan po svojih zanimivih razpravah o južno-evropskih narodih in deželah, je v kodanjski reviji »Politiken« objavil obširen, z bogatim znanstvenim gradivom opremljen članek o izvoru imena Italija. Poulsen dokazuje na osnovi izčrpnih raziskav, da se je ime Italija prvikrat pojavilo v petem stoletju pred Kristusom v okolici Messine. Tam je živel narod Oinotrov, ki je imel za svoj grb bika, imenovanega Vitulus. Grki, ki so pozneje za nekaj časa zasedli južno Italijo, so v svoji izgovarjavi izpuščali začetni v imena, tako da je ostalo samo itulus, kar je obveljalo za ime Oinotrov. Iz te osnove se je v teku časa razvila beseda Italija, ki je s časom postala ime vsega Apeninskega polotoka z otočjem vred.

* **Milan dobi podzemsko železnico.** V Milanu so se v torek sestali predstavniki oblasti, trgovine in številni strokovnjaki, da bi se dokončno sporazumeli glede gradnje podzemske železnice, ki je mestu zmerom bolj potrebna. Prva proga bo povezala mestni okraj Loreto z glavnim kolodvorom in okraji okrog Piemontskega trga. Problem milanske metropolitanke je že zelo star. Ideja za to je vznikla 1907. Takrat je naredil inž. Stefini načrt, ki je predvideval gradnjo podzemske železnice od jezera Cairoli skozi Milan do Monze. Razmere pa tedaj niso dopuščale uresničitev načrta.

* **Z drugega nadstropja je padel.** V petek malo po 12. je 60-letni Josip Bebelj, stanujoč na trgu Carlo Alberto št. 8 stopil k oknu svojega stanovanja, da bi malo pogledal življenje na trgu. Starček se je verjetno preveč nagnil, padel je na kameniti pločnik in ostal na mestu mrtev.

* **Nova telefonska proga.** V kratkem bo izročena svojemu namenu nova telefonska in brzojavna proga med Italijo, Tirano in Skadrom. Pred zimo bo izgotovljena proga Skadar—Prizren. V načrtu je tudi proga med Tirano in Debrom.

* **Avto ga je povozil.** V goriško bolnico so pripeljali 61-letnega posestnika Franceta Bresana, stanujočega na Novi cesti v Ločniku. Na cesti proti Gorici ga je podrl neki avtomobilist in mu prizadejal precej hude poškodbe po životu in po nogah.

* **Več pozornosti pri delu!** Delavec Mihael Tronkar z Videmske ceste 153 v Gorici je imel v soboto zjutraj opravka na dvorišču plinarne v Podgori. Med delom je po neprevidnosti zadel ob bombo acetilena, da jo je razneslo. Pri tem mu je potrgalo tri prste na desnici.

* **Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15,** za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Informacije in nove ilustrirane prospekte daje ravnateljstvo osebno ali pismeno. Telefon 43-82. (—)

IZ LJUBLJANE

u— **Novi grobovi.** Po dolgi bolezni je dotrpel administrativni kapetan I. kl. v pokoju g. Franc **Jere.** Za njim žaluje vdova ga. Elizabeta, roj. Molitoris. Pogreb je bil včeraj popoldne na pokopališče k Sv. Križu. — Za vedno je zapustila svoje drage posestnica ga. Katarina **Košarjeva.** Pokopali so jo včeraj popoldne. — Umrla je soproga višjega poštnega kontrolorja v pokoju ga. Frančiška **Vujičičeva,** po rodu Rebčeva. K zadnjemu počitku so jo spremili v ponedeljek na pokopališče k Sv. Križu. — Pokojnim blag spomin, žalujočim svojcem pa naše iskreno sožalje!

u— **Novi napisi na tramvajih.** V smislu uredbe o dvojezičnih napisih so bili z novimi napisi opremljeni tudi tramvajski vozovi. Razen označb proge so bili sicer že vse napisi zamenjani. Proga št. 4 ima napis Ospedale civ. — Spl. bolnica, dočim je ostal napis Vič enoten, kar je povsem razumljivo. Proga št. 2 ima dvojezični napis St. Croce — Sv. Križ, napis Moste pa je ostal nespremenjen. Stara sta ostala tudi še napisa Rakovnik in Magistrat.

u— **Zapora ceste.** Zaradi naprave provizornega tira na velesejmske prostore bo Lattermanov drevored od tivolskega prelaza do velesejma zaprt za ves promet od vključno srede 17. t. m. dalje do preklica. Uprava drž. železnic.

u— **V »Veselem teatru« ta teden nov program.** Začetek ob 19. (7.) uri, konec pred 21. (9.) uro. (—)

u— **Razpis dimnikarskih mest.** Okrajno glavarstvo Ljubljana - okolica kot obrtno oblastvo I. stopnje razpisuje na podstavi pravilnika za izvrševanje dimnikarskega obrta oddajo izpraznjenega ometalnega okoliša v kraju ljubljanska okolica, in sicer za občine: Brezovica, Dobrova, Polhov Gradec, Tomišelj, Ig in Želimlje, ki ga je doslej opravljal dimnikarski mojster Lapuh Gustav. Prošnje, opremljene s predpisanimi listinami in izpolnjene na predpisani tiskovini, je vložiti pri tukajšnjem glavarstvu do 10. oktobra 1941.

u— **Seznami davčnih osnov notarjev in advokatov** so že razgrnjeni ter interesente opozarjamo, da si jih ogledajo v vratarjevi sobi v pritličju leve hiše mestnega magistrata do 28. t. m.

u— **Številne nesreče.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 52letno posestnikovo ženo iz Stične Karolino Strmoletovo. Pri padcu si je zlomila levico. Železniški delavec Karel Završnik z Vrhnike je padel z voza in si nalomil hrbtenico. Posestnikov sin Stanko Kočevar iz Vidma pri Doprepolju se je hudo usekal v levico. Marjan Žagar, 10letni sin papirniškega delavca iz Vevč, se je igral z vojaškim nabojem, ki mu je v roki eksplodiral in mu razmesaril dlan levice. 59letna postrežnica Ana Simoničeva iz Ljubljane je padla po stopnicah in se hudo potolkla po glavi. 8letni posestnikov sinček Vinko Otoničar iz Begunj si je zlomil levico. Nanj se je zvrnil kup desk. S kolesa je padel in se potolkel po glavi 29letni tržni paznik Jakob Mejač iz Ljubljane. Pri padcu s kolesa se je hudo poškodovala na nogah tudi gospodinjska pomočnica Marija Podlogarjeva.

u— **Pokrajinskemu odboru Rdečega križa, sekciji za socialno pomoč, so darovali:** uslužbenstvo Higienskega zavoda v Ljubljani L 311.80 v počastitev spomina svojega umrlega tovariša dipl. Šukljeta Marka; rodbina dr. Vukova iz Ljubljane namesto cvetja na grob pok. ge. Albini Višnikarjevi L 50; gospa Pavla Dereanijeva iz Ljubljane namesto cvetja na grob pok. ge. Toni Dereanijevi L 100; gospa Milena Dereanijeva iz Ljubljane namesto cvetja na grob pok. ge. Toni Dereanijevi L 50. Vsem darovalcem iskrena hvala.

Iz Novega mesta

Koristen nasvet

Med mestom in deželo hitro posredujejo »JUTROVI« oglasi. Škoda je dragocenega časa, denarja in zdravja za iskanje kupcev in prodajalcev, ter barantanje, ko vse to — za majhen denar — bolje opravi »JUTROV« oglas Privede vam kupcev za sleherno stvar, poceni in dobro kupite vse, kar potrebujete. V podružnici »JUTRA« v Novem mestu naročite oglase, ki bodo vse bolje delali za vas, kakor vi sami!

*

n— **Maksimiranje cen drvom za kurivo.** Na podlagi naredb Visokega komisarijata in v smislu odredb maksimalnega cenika je tukajšnji okrajni civilni komisar g. dr. Otto Griselli izdal za območje novomeškega okraja sledeče maksimalne cene drv za kurivo: bukova in gabrova drva prve kakovosti kub. met. 65 lir, druge kakovosti 60 lir, tretje kakovosti 55 lir; ostala trda drva pa 58 lir, 54 lir 49 lir; mehka drva 32.50 lir, 30 lir, 27.50 lir. Vse cene se razumejo za nerazžagana in na dom kupca postavljena drva ter se opozarjajo prodajalci in kupci, da bodo v slučaju nepridržavanja zgoraj določenih maksimiranih cen, najstrožje kaznovani.

n— **V vlaku je porodila.** V petek se je peljala s prvim popoldanskim vlakom iz Višnje gore v novomeško žensko bolnico na porod žena posestnika Marija Groznikova iz Poljan pri Višnji gori. Malo pred Novim mestom so Groznikovo popadli porodni krči. Porodnico so takoj prepeljali z avtomobilom v žensko bolnico, kjer je pa že ob prihodu rodila zdravega in krepkega fanta. Mati in izredno močan deček, ki je tehtal že ob porodu 3,90 kg, sta popolnoma zdrava in bosta kmalu zapustila bolnico.

n— **Baletni večer v Novem mestu.** V sredo ob 19. uri priredita v »Prosvetnem domu« pod vodstvom dirigenta g. dr. Švare prvaka ljubljanskega opernega baleta Erna Moharjeva in Boris Pilato baletni večer. Umetnika bosta izvajala v Novem mestu skrbno izbran spored, ki obsega sama znana dela iz svetovne baletne glasbe, dirigent dr. Švara pa bo samostojno izvajal na klavirju Novakov »Inquieto« in »Amoroso«. Od domačih skladateljev je na sporedu zastopan Škerjanc z znanim »Arabskim plesom«, katerega bo izvajala Moharjeva. Baletni večer bo za Novo mesto izreden kulturni dogodek in bodo Novomeščani brez dvoma v velikem številu posetili to edinstveno prireditev. Prodaja vstopnic je v knjigarni Krajec.

n— **Dve žrtvi dela.** V Razdrtem pri Št. Jerneju je podiral 33letni tesar Anton Bučar leseno šupo. Sredi dela se je nenadoma vse leseno ogrodje šupe zrušilo na Bučarja in ga pokopalo pod seboj. Pri tem je dobil Bučar razen zunanjih poškodb tudi zlom leve noge. — V tovarni lesnih izdelkov na Gorjancih je bil zaposlen pri nakladanju plohov na tovorni avtomobil 28letni delavec Franc Golobič iz Dolž pri Šmihelu. Golobič je po končanem nakladanju zvezal plohe na avtomobilu z močno verigo, ki pa je počila in so se težki plohi vsuli na Golobiča in mu prizadejali težke notranje poškodbe. — Oba ponesrečenca se zdravita v kandijski bolnici Usmiljenih bratov.

Z Vrhnike

v— **Dogon živine** je bil v sredo na občinskem sejmišču. Prizadeti posestniki so prignali okrog 70 glav volov, krav in telet. Vsej živini, čeprav so jo nekateri prignali iz precej oddaljenih krajev, se je poznalo, da je dobro krmljena in zdrava. Tudi cene so primerne za odkup, in kot kažejo dogoni, bo sedaj red v prodaji mesa.

Iz Kočevja

kč— **Društvo Rdečega križa** priredi v četrtek dne 18. t. m. ob pol 8. zvečer v kinodvorani dobrodelni koncert. Na sporedu so skladbe Puccinija, Tostija, Dvořaka, Mozarta ter slovenske narodne pesmi. Sodelujejo gg. profesor Rus, podnačelnik Jarc profesor Grzinič, učiteljica Horvatova in Šoncev kvartet. Z ozirom na značaj prireditve upamo, da bo občinstvo pridno seglo po vstopnicah in da bo dvorana razprodana.

kč— **Na realni gimnaziji v Kočevju** ne bo mogoče začeti pouka dne 22. septembra, kakor je bilo uradno določeno, ker bodo po izpraznitvi potrebna popravljalna dela. Kdaj se bo pouk začel, bo pravočasno nabito na uradni deski in tudi objavljeno v časopisih. — Ravnateljstvo.

Iz Št. Jerneja

šj— **Izprememba na občini.** Z dekretom Visokega Komisarja Ljubljanske pokrajine je razrešena dosedanja občinska uprava z županom g. Albertom Jordanom. Z istim dekretom se postavlja za občino Št. Jernej izredni komisariat z imenovanjem komisarja g. Karla Jordana, uglednega posestnika in industrijca. Pozdravljamo novega komisarja v prepričanju, da bo vse svoje delo in skrb posvetil koristim občine in prebivalstva, k čemur mu želimo obilo uspehov!

šj— **Osebna vest.** Na lastno prošnjo je premeščena iz Št. Jerneja v Kostanjevico tukajšnja učiteljica ga. Darinka Zinauer, soproga okrajnega sodnika v Kostanjevici. V kratkem času enoletnega bivanja med nami si je s svojim tovarištvom, družabnostjo in zdravim humorjem pridobila krog prijateljev, zlasti med stanovskimi tovariši in tovarišicami, ki ji ob odhodu želijo le vse najboljše!

šj— **Novi avtobusni vozni red.** Z izpremembo voznega reda na dolenjski progi je nastala tudi potreba po izpremembi avtobusnega voznega reda. Novi vozni red je sledeči: odhod iz Št. Jerneja v Novo mesto zjutraj ob 6.22 in s prihodom v Novo mesto ob 7.20, povratek iz Novega mesta ob 10.16 s prihodom v Št. Jernej ob 11.09. Popoldne odhod proti Novemu mestu ob 17.17 s prihodom v Novo mesto ob 18.20, povratek iz Novega mesta ob 19.50 s prihodom v Št. Jernej ob 20.37.

šj— **Javna dela.** V začetku julija so začeli z izsuševanjem močvirnih tal ob Krki, v tako zvanih Kozarjih. Dela se vršijo v režiji Visokega Komisariata v okviru načrtov, ki predvidevajo melioracijo celotnega šentjernejskega polja od Št. Jakoba ob Krki navzgor preko Grobeljske gmajne, Kozarij, Črvivcev, Rojske, Dramske in Mihovške gmajne do Draškovca. V okviru omejenih kreditov se je že pričelo s tem delom pred nekaj leti, a je bilo delo prekinjeno. — Sedaj kopljejo in urejajo glavni zbiralni kanal v Črvivcih. Dnevno zaposlujejo okrog sto delavcev-domačinov. Delo prav hitro napreduje. Ob ugodnih vremenskih prilikah je predvidena to jesen dovršitev kanala od Krke do ceste, ki vodi iz Št. Jerneja na Zameško. Melioracijska dela so projektirana tudi zgoraj omenjene ceste, pod katero bo zgrajen propust za tako umetno nastali novi potok. Takih »potokov«, ki bodo iz manjših stranskih kanalov zbirali vodo, je v načrtu predvidenih več. Prav gotovo se bo tudi med lastniki parcel našlo dovolj interesentov, ki bodo pripravljeni s prispevanjem lastnih sredstev izboljšati svojo zemljo z drenažo, t. j. polaganjem podzemnih cevi. Na ta način bo ob Krki — po sedanjih zanemarjenih, nerentabilnih gmajnah — nastala obširna ravan plodne orne zemlje, s čimer se bo občutno dvignila tudi domača poljedelska produkcija.

Obnovite naročnino!

Z Gorenjskega

Odprava brezposelnosti. Delovni urad, ki je bil 6. maja letos ustanovljen v Kranju, je imel nalogo čimprej odpraviti brezposelnost na Gorenjskem. Zaposliti je bilo treba blizu 10.000 ljudi, ki se po vojni zmedi niso mogli takoj znajti. Kakor zdaj poroča »Völkischer Beobachter« se je zaposlitev v teh mestih obnesla. Ker v Nemčiji splošno primanjkuje delovnih moči, lahko tudi na Gorenjskem še razni delavci in drugi najdejo zaposlitve.

Pomanjkanje učiteljskega naraščaja. V raznih poklicih v Nemčiji primanjkuje naraščaja. Prav posebno se to opaža tudi pri učiteljstvu. Državni vodja narodno socialistične učiteljske zveze je letos izdal navodila, kako je treba pridobiti učiteljski naraščaj: vsak učitelj naj sleherno leto pridobi vsaj enega svojega učenca, ki bo rad šel na učiteljišče. Ta način pridobivanja naraščaja se je izkazal zlasti uspešen na Štajerskem in Spodnjem Avstrijskem, kjer se je letos prijavilo 1.700 mladeničev za učiteljsko šolanje. Zdaj skušajo pridobivati učiteljski naraščaj tudi na Koroškem in na Gorenjskem.

Regulacija Save. Kakor poročajo z Jesenic, se že nekaj časa vrše regulacijska dela med južnimi obronki jeseniške industrije in Javornikom. Ta dela so bila posebno potrebna, ker je bila Blejska cesta na nekaterih krajih skupno z delavskimi naselji pod Mežakljo in delno tudi že v Javorniku ogrožena.

Nesreče. Na Jesenicah je padel delavec Janez Cvabrot s kolesa in se zelo hudo poškodoval. Šofer Franc Rojs je dobil poškodbe pri svojem tovornem avtomobilu. Pri čiščenju vodovodnega jarka na Jesenicah je bil občutno poškodovan Ciril Košir. — Med novimi grobovi smo poročali, da je v visoki starosti 84 let umrl stari kranjski meščan Anton Majdič. Njegovega pogreba se je udeležilo številno prebivalstvo, ki je tako izpričalo globoko spoštovanje do uglednega pokojnika. — Kranjsko prebivalstvo je prav tako z iskrenim obžalovanjem sprejelo novico, da je 24letna Ana Pavičičeva, žrtvovala svoje življenje na oltar materinstva, ko je rodila drugega otroka.

Iz Radovljice poročajo: Tudi dr. Fuchsova brv pod Radovljico je bila v vojnih dneh namenjena razstrelitvi. To pa je preprečil nike Jakob Pišek, ki je prerezal zažigalno vrv. Nato je bil pohvaljen od nemškega poveljnika v Radovljici. Zdaj je organizacija Todt napravila nov most. — Te dni so se v Radovljici zbrali gasilci iz desetih občin radovljiške okolice k tretjemu gasilskemu tečaju, ki ga je vodil gasilski organizator Ortner iz Celovca. V enem dnevu so se gasilci naučili nemških povelj.

Zborovanje funkcionarjev. Te dni je bil v Kamniku zbor funkcionarjev Koroške ljudske zveze. Zbralo se jih je okrog 150 in jih je nagovoril okrožni vodja Just. — Enak zbor je bil tudi v Podgorici. Na obeh krajih so se zbrale tudi ženske, katerih naloga je širiti pokret Koroške ljudske zveze med gorenjskim ženstvom.

Iz Spodnje Štajerske

Vežbanje za žensko pomožno službo. V Celju je bil preteklo nedeljo tečaj za žensko pomožno službo. Povabljene so bile ženske iz celjskega okrožja. Hana Sprengerjeva je predavala, kako naj ženska pomaga narodu.

Za razširjenje pevskega pouka. Nemški prosvetni organi si prizadevajo, da se med narodom čimbolj razširi petje. V sodobni glasbeni vzgoji se je pokazalo, da je petje najlepša in najlažja pot h glasbi. Otrok se v otroški pesmi pevaje nauči osnovnih glasbenih pojmov. Obenem se s petjem razvija otroški glas in z njim posluh. Mladinsko petje je zatorej najboljše glasbeno šolanje. Da se mladinsko petje na Koroškem in Gorenjskem čimbolj razširi, bo skrbel konservatorij v Celovcu. Za voditeljico mladinske pevske šole, ki naj bi zajela čim širši narodni krog, je bila te dni postavljena gdčna. Dora Streigerjeva z dunajskega konservatorija. Službo je že nastopila.

Za pričetek gledališke sezone v Mariboru so sinoči uprizorili Beethovnovo opero »Fidelio«. Predstavo je pripravil upravnik Robert Falsari. Gledališki igralci in pevci so prišli iz raznih nemških pokrajin.

Na mariborskih šolah se je pričel včeraj pouk. Tudi že vsi doslej nevpisani otroci so se morali včeraj zglasiti.

Smrt dveh starih Mariborčanov. Kakor smo beležili v ponedeljskem »Jutru«, je v Mariboru umrl v 102. letu starosti najstarejši mariborski meščan dr. Josip Urbaczek. V soboto so ga pokopali na pokopališču na Pobrežju. Pokopa so se udeležili številni predstavniki, med njimi mariborski politični komisar Knaus, odposlanstvo mariborskih zdravnikov, lekarnarjev, lovcev, železniških nameščencev, Rdečega križa, ženskih organizacij in še prav posebno mnogo gasilcev. Govoril je okrožni vodja Heimatbunda Klingberg. — Po kratkem bolehanju je umrla tudi najstarejša Mariborčanka gospa Marija Rasnerjeva, stara 87 let. Pokopali so jo v nedeljo na mestnem pokopališču. — Na Pobrežju je umrla 52letna zasebnica Magdalena Koroščeva.

Nesreče. V Cirilovi tiskarni v Mariboru je 20letni strojnik Franc Čanžek pri delu zašel z roko v tiskarniški stroj, ki mu je zdrobil prste na desnici. 41letni lesni trgovec Janez Demšar iz Tresternice se je peljal s kolesom po nekem ovinku. Zavora je odpovedala službo in Demšar se je z vso silo zaletel v železno cestno ograjo. Hudo poškodovanega so prepeljali v mariborsko bolnico. Tam se zdravi tudi 19 letni Mirko Volšek, ki je na Pobrežju padel z dirjajočega voza in obležal nezavesten.

Iz Trsta

Ducejev dar za dvojčke. V imenu Duceja je Prefekt podelil družini Velišček 700 lir nagrade za rojstvo dvojčic, ki sta bili krščeni na imeni Graziella in Valerija.

Protiboljševiški zbor. Z ozirom na aktualno vojno stanje s sovjetsko Rusijo pripravlja društvo Dobrovoljcev Julijske Krajine in Dalmacije zborovanje vseh povratnikov protiboljševiške kampanje v Sibiriji 1918 — 1920. Zbor bo dne 12. oktobra.

Gledališki muzej bo otvorjen v nedeljo 21. septembra na Verdijevem trgu št. 1 in bo odprt vsako nedeljo od 10. do 13.

Dve nesreči. 18 letna Evfemija Vižintin iz Umaga je na miljski cesti tako nesrečno padla s kolesa, da se je nevarno poškodovala. — 29 letna tiskarka Adalgiša Ljubičeva pa je padla s kolesa na koprski cesti in se še huje pobila. Obe ponesrečenki sta bili prepeljani v bolnišnico Kraljice Helene.

Imenovanje hrvatskega konzula. Z dekretom poglavnika je bil imenovan za konzula nezavisne države Hrvatske v Trstu comm. Giannino Angelini, predsednik Turistične zveze.

Rojstva, smrti in poroke. Dne 12. t. m. je bilo v tržaški občini 12 rojenih, 12 mrtvih in se je vzelo 10 parov; dne 13. t. m. 10 rojenih, 3 mrtvi, 6 porok. Julija t. l. so našteli v mestu: 356 rojenih, 233 mrtvih; naravni prirastek torej 123 duš. V tržaški pokrajini istega meseca 171 rojenih, 96 mrtvih; naravni prirastek 75 duš. Avgusta t. l. v mestu 334 rojenih, 225 mrtvih; prirastek 109; v pokrajini istega meseca 185 rojenih, 73 mrtvih; prirastek 112. Skupni naravni prirastek v obeh mesecih 419 duš.

Dvajset let dela topilnice. Tržaška topilnica je praznovala te dni dvajsetletnico dela. Tovarna je bila ustanovljena 1921. in je velikega pomena za ladjedelnice in druge velike tovarne. Ima najmodernejše naprave, ki omogočajo izdelavo vseh vrst kovinskih sestavnih delov za različno industrijo in parnike.

Iz Hrvatske

Nemška in hrvatska mladina. Hrvatska delavna mladina je priredila v zagrebški Delavski zbornici zbor, h kateremu so prišli minister za korporacije dr. Sušič, namestnik zunanjega ministra dr. Vrančič, državni tajnik za propagando Milkovič kakor tudi zastopniki nemškega poslaništva in nemške vojske. Govorniki so naglašali neločljivo zvezo med vstaško in nemško mladino.

Zagrebška džamija, o kateri smo poročali, da so jo že začeli urejati, bo zlasti znotraj zelo lepo okrašena. Vse stene bodo okrašene z marmornim stebriščem in raznim okrasjem v marmorju. Listi pravijo, da bo to najlepša džamija v hrvatski državi. Starohrvatska ornamentika bo simbolizirala zveze Hrvatov muslimanske in katoliške vere.

Predavanje dunajskih profesorjev. Profesorji južnovzhodnega zavoda na dunajski trgovski akademiji so nedavni večer predavali v Zagrebu. Večer je bil zamišljen kot zaključek njihove predavateljske turneje po Madžarskem in Hrvatskem. V dvorani trgovske zbornice so se zbrali zagrebški gospodarstveniki, nakar je prvi predaval rektor dunajske trgovske akademije drč Kurt Knoll, ki je navajal, da so med hrvatsko in med dunajskimi visokimi šolami že stare zveze. Nato je docent dr. Herman Gross predaval o gospodarskem sodelovanju Nemčije z jugovzhodno Evropo. Predavanje je zaključil dr. Leopold Mazer s prikazovanjem nemške bančne in kreditne organizacije.

Elektrifikacija Križevcev. Dela na priključku križevske električne mreže na daljnovod zagrebške centrale (Zagreb, Križevci, Bjelovar) se dovršujejo. Kolodvor v Križevcih je že priključen na daljnovod enako mestna opekarna, še ta teden pa bo vključeno celotno mesto.

Popisovanje hrane. V posameznih hrvatskih mestih so začeli popisovati zaloge hrane in stanje živine, da se zagotovi prehrana čez zimo. V posameznih mestih delijo dve vrsti krušnih nakaznic: najtežje zaposleni delavci dobivajo po 400 gramov kruha na dan, vsi ostali prebivalci pa po 200 gramov. Peki morajo vsako nedeljo zjutraj prinesti na magistrat obračune o tem, koliko kruha so v preteklem tednu izdali svojim odjemalcem.

Slovaški minister pride v Zagreb. Slovaški kmetijski minister dr. Medricky prispe te dni v Zagreb, kamor ga je kmetijski minister povabil k ogledu velesejma. Ker je dr. Medricky tudi glavni tajnik slovaške ljudske stranke bo ob tej priliki razpravljal s hrvatskimi ministri o kulturnem sodelovanju Slovaške in Hrvatske.

— **Sneg v Bosni.** Že nekaj dni vlada v Bosni nenavadno mrzlo vreme. Ozračje se je ohladilo po daljšem deževju. Planine so zasnežene, zlasti tudi vrhovi okrog Sarajeva. V Sarajevu ne pomnijo tako mrzlega vremena pred nastopom jeseni.

— **Zdravstvena zaščita hrvatske mladine** je urejena z zakonom. Zanjo bodo skrbeli zastopniki zdravstvenega, gospodarskega, naučnega in finančnega ministrstva. Posebna ustanova bo nadzorovala zdravstveno stanje šolske mladine, ustanovila in upravljala bo okrevališča mladinska zdravilišča, planinske domove, igrišča in kopališča. Sredstva v ta namen se bodo zbirala iz državnih kreditov, javnih zbirk in iz prispevkov šolske mladine.

Iz Srbije

Načrt srbske vlade za pomoč ujetnikom. Srbski tisk poroča iz uradnih virov, da hoče vlada generala Nediča izposlovati nekatere važne olajšave za srbske ujetnike v Nemčiji. Prosila je, naj se odpustijo vsi bolni ujetniki in poškodovanci, nadalje starejši ujetniki in pripadniki posameznih poklicev; omogoči naj se pošiljanje zavojev tistim ujetnikom, ki še nadalje ostanejo v nemških taboriščih; pošiljala bi se živila, toplo perilo in druge nujne življenjske potrebščine. Srbska vlada bo z lastnimi sredstvi podpirala prehrano srbskih ujetnikov. Ker je veliko število ujetnikov tako revnih, da ne morejo pričakovati podpore iz domovine, bo srbska vlada poslala vsak mesec posebni vlak s 15 do 20 vagoni živil. Skrbela bo tudi za pravično razdelitev. Srbski tisk navaja v tem pogledu, da bodo srbski ujetniki, kakor pričakuje vlada, z vsemi močmi pripomogli, da Srbija ne postane dežela divjega zapada, anarhije in propada, marveč dežela reda in dela. S svojim sodelovanjem bodo lahko vojni ujetniki izvršili dragocene usluge, če bodo pripomogli obnavljati red, mir in delo v Srbiji.

Strog nastop zoper špekulante. Ker sta se močno razvili špekulacija z živili in verižniško trgovanje, so začela oblastva ostro nastopati. List »Obnova« objavlja od prilike do prilike imena kaznovanih spekulantov in verižnikov. Globe segajo do višine 3.000 din. Zasačena roba se vsa zapleni. Za hujše primere so bile izrečene tudi zaporne kazni.

Nov beograjski župan. Po odredbi notranjega ministra Acimovića je beograjski policijski ravnatelj Jovanović prevzel zdaj še komisarično vodstvo beograjske mestne občine. Za župana je bil svečano vpeljan in se je v nagovoru zahvalil beograjskemu prebivalstvu, ki mu je bilo naklonjeno že takrat, ko je bil po vkorakanju nemških čet postavljen za začasnega župana.

Pisec omenja s posebno toploto zasluge, ki si jih je pridobil za njen izid njegov dolgoletni prijatelj, komercialni svetnik Wihelm Wohleber na Dunaju, ki je posredoval tudi glede predavanja v tamošnji »Uraniji« novembra 1940 o »razumu zoper naključje« — predavanja, v katerem je prof. dr. Vidmar v strnjeni obliki prikazal poglavitne misli svoje knjige. Z iskrenim priznanjem se spominja pisec tudi sodelovanja profesorja fizike na berlinski tehnični visoki šoli dr. Wilhelma Westphala, ki je vestno prebral vsako stran spisa in s katerim se je razvila izredno zanimiva korespondenca o vprašanjih prirodnih zakonov v smislu klasične fizike in o nazorih, ki jih zavzema v tem pogledu prof. dr. Vidmar. Ta pismena diskusija se je končala tako, da je naposled tudi berlinski fizik odobril stališče ljubljanskega tovariša.

Predgovor knjigi ima datum: aprila 1941. Usoden, zgodovinski datum...

Prof. dr. Vidmar pravi:

— Prav dne 5. aprila letos sem bil poslal zadnje korekture — te nadležne korekture, ki sem jih opravljal s tako naglico in vendar tako temeljito, da so mi zbolele oči. Komaj so korekturni odtisi zapustili Ljubljano, je izbruhnila vojna. Toda moja knjiga je šlo svojo pot. V prvih dneh avgusta sem prejel prvi izvod.

— O sami knjigi bi lahko dejal še to-le: — pristavlja ugledni avtor spisa »Das Ende des Goldzeitalters«. — Slovenska izdaja je bila spisana pod prvimi vtiski; nekatere reči so bile telaj in posebej še pri nas aktualne, za širši svet pa niso več tako zanimive. V nemški predelavi sem skušal dati delu čim večjo eksaktnost in popolnoma izraženo znanstveno smer, vzlic temu sem se izogibal sleherni znanstveni pedanteriji, kakor tudi temu, da bi hotel s svojimi izvajanji vplivati na maso. Je to prispevek k današnji problematiki, vendar gledani z vidika, ki ni vidik vsakdanjega dne in neposredne aktualnosti. Opažanja o Ameriki je popolnoma potrdil dolgoletni opazovalec Zedinjenih držav Georg A. Walter.

Kaj pa lahko sodi o knjigi prof. dr. Vidmarja strokovno razgledan čitatelj, pričujejo besede na ovojnem listu. Njih avtor je že omenjeni fizik prof. dr. Westphal. — Ne dvomim, da bo knjiga našla v tujini široke vrste hvaležnih čitateljev. **XYZ**

SPORT

Najboljše atletinje ima Hermes

Prvenstvo pokrajine v ženski atletiki si je po društvih osvojil Hermes z 68 pred Elanom s 53 in Planino z 29 točkami

Novo mesto, 14. septembra

Za današnje pokrajinsko prvenstvo lahkoatletinj je vladalo v vseh sportnih krogih izredno zanimanje, ker sta posebno obe dobri ekipi Hermesa in domačega Elana na zadnjih izbirnih mitingih pokazali v vseh disciplinah veliko izenačenost. Kot tretji klub je na tem prvenstvu, ki se je obenem ocenjevalo kot troboj, sodelovala številna ekipa Planine, ki pa v teku tekmovanja ni imela neposrednega stika z ostalima dvema.

Dobra organizacija

Na lepo urejenem in idiličnem igrišču na Loki ob Krki se je zbralo že v zgodnjih dopoldanskih urah nekaj sto gledalcev, ki so ves čas tekmovanja živahno zasledovali izredno napete borbe in z bučnim navijanjem bodrili domače tekmovalke. Sodniški zbor z vrhovnim sodnikom Hvaletom na čelu in vodjo tekmovanja Zupančičem je bil prav številen ter se je tekmovanje razvijalo točno po sporedu brez oklevanja. Sodniškemu zboru so marljivo pomagali tudi funkcionarji domačega kluba in zastopnika vojske gg. kapetan Negrin in poročnik Cumer. S tako brezhibno izvedeno organizacijo pa so Novomeščani danes tudi dokazali, da niso samo dobri atleti, temveč prav tako dobri organizatorji, kar je tudi eden izmed pogojev za razvoj in napredek atletike. Atletska sekcija Elana pod vodstvom marljivega načelnika g. Pušija Povha je dobro prestala svoj prvi ognjeni krst in dokazala, da bo v kratkem, če bo šla po sedanji poti, igrala odločujočo vlogo v naši ženski atletiki. Zato bi bilo prav, da bi našla tudi na odločilnih mestih vso podporo in upoštevanje.

Celotni spored je obsegal

7 disciplin

med katerimi je 6 prvih mest zasedel Hermes, eno Elan, medtem ko je Planina prišla samo dvakrat na 2. mesto. Najuspešnejša udeleženka je bila Priboškova od Hermesa, ki je sama spravila tri prva in eno drugo mesto ter tudi odločila zmago v stafeti. Tudi Marinčkova od Elana je v metih pokazala izredne sposobnosti in krasen stil, vendar je danes čisto zatajila v metu diska, kjer je bila sigurna favoritinja, saj je na vseh zadnjih treningih stalno prekoračevala znamko 30 m. Pri skoku v višino pa je iznenadila z dovršenim western-roll stilom komaj 17-letna Majda Kozinova, ki bo z rednimi treningi dosegla v tej disciplini še vrhunske rezultate. V skoku v daljino je bila odlična Hermežanka Pustiškova, ki je v vseh skokih pokazala veliko premoč nad obema favoritkama Priboškovo in Palčičevo ter tudi pred njima zasedla prvo mesto. Zanimivo je, da so razen Pustiškove vse tekmovalke v skoku v daljino dosegle svoj najboljši skok pri zadnjem skoku.

Na tekmovanju so bili v splošnem doseženi dobri rezultati, bili bi pa gotovo boljši, če ne bi bilo v nedeljo kvarilo tekmovanje jutranje hladno vreme, kar je znatno vplivalo na formo atletinj. Tudi teren je bil zaradi sobotnega deževja nekoliko razmehčan. Treba pa je posebej omeniti številčni in kakovostni napredek mlajših, kar je dokaz, da se bližajo slovenski ženski atletiki novi boljši in uspešnejši časi.

Prvih šest mest v vsaki disciplini je prišlo obenem v poštev za oceno po moštvih ter je zmagal **Hermes s 68 pred Elanom s 53 in Planino z 29 točkami.**

Tehnični izidi

so bili naslednji:

Met krogle: 1. Rogl Draga (H) 9.54, 2. Marinček Dana (E) 9.21, 3. Vazzaz Jelica (H) 9.05, 4. Kroneger Sonja (E) 8.53, 5. Tome Vikica (P) 8.26, 6. Roš Zalka (P) 7.75. — **Točke:** Hermes 10, Elan 8, Planina 3.

Skok v višino: 1. Pribošek Anica (H) 135, 2. Kronegger Sonja (E) 133, 3. Pustišek Marta (H) 133, 4. Kozina Majda (E) 130, 5. Tome Vikica (P) 120, 6. Svete Anica (P) 115. — **Točke:** H. 20, E. 16, P. 6.

Tek na 80 m: 1. Pribošek Anica (H) 11.1, 2. Šušteršič Anica (P) 11.4, 3. Kozina Majda (E) 11.5, 4. Colja Vera (E) 11.6, 5. Hvale Jožica (P) 11.9, 6. Pustišek Marta (H) 12. — **Točke:** H. 27, E. 23, P. 13.

Met kopja: 1. Marinček Dana (E) 28.05, 2. Tome Vikica (P) 26.69, 3. Vazzaz Jelica (H) 23.37, 4. Sket Ada (H) 22.83, 5. Gartner Darinka (E) 20.49, 6. Škerlj Marica (P) 19.92. — **Točke:** H. 34, E. 31, P. 19.

Skok v daljino: 1. Pustišek Marta (H) 4.58, 2. Pribošek Anica (H) 4.55, 3. Palčič Magda (E) 4.28, 4. Colja Vera (E) 4.15, 5. Škerl Marica (P) 4.13, 6. Lavrenčič Marjanca (P) 4.08. — **Točke** H. 45, E. 38, P. 22.

Met diska: 1. Pribošek Anica (H) 28.61, 2. Rupnik Lidija (H) 28.50, 3. Marinček Dana (E) 26.91, 4. Colja Vera (E) 26.36, 5. Šušteršič Marica (P) 26.15, 6. Tome Vikica (P) 25.48. — **Točke:** H. 56, E. 45, P. 25.

Stafeta 4×80 m: 1. Hermes (Pustišek, Rupnik, Kobav, Pribošek) 1:34.8, 2. Elan (Palčič, Gartner, Colja, Kozina) 1:35, 3. Planina 1:36.3. — **Točke:** 1. **Hermes** 68, 2. **Elan** 53, 3. **Planina** 29.

Gledalec na plavalni tekmi

Eden izmed obiskovalcev četrtkovega plavalnega mitinga v ilirijanskem bazenu nam je napisal naslednjih nekaj vrstic o vtiskih, ki so ga nanj napravili nastopi dolge vrste mladih in najmlajših kandidatov za naslove plavalnih prvakov v naši pokrajini. Takole se mu je vse mogoče zdelo zanimivo, ko je spremljal burne dogodke v bazenu:

Velik lepak, ki je na kandelabru pred vhodom v Tivoli vabil na plavalne tekme, je vzbudil tudi mojo pozornost in radovednost me je gnala, da sem šel z drugimi na Ilirijo tudi jaz. Nekaj minut čez peto, ko je napovedovalec že klical prve plavalce na start, sem stopil na betonirana tla ilirijanskega kopališča. Za menoj so prihiteli še zadnji zamudniki, ki so tudi ostali zvesti svojim ljubljencem ob vsakem vremenu. Stalna ilirijanska publika, ki ne zamudi nobene take prireditve, je že zasedla svoje prostore in pazljivo sledila vsakemu gibu zagorelih teles, ki drse po zeleno modri gladini bazena.

Stopil sem med plavalce, ki so čakali na start v ograjenem prostoru na desno pod skakalnim stolpom. Zaviti v dolge modre kopalne plašče nestrpno pričakujejo, kdaj pride vrsta nanje, da se poženo v mrzlo vodo bazena in odplavajo svojo progo. Tresejo se od treme in tudi drgetajo od mraza.

Starter kliče po vrsti vsakega na svoje mesto. V hipu se osvobode plaščev, trenirk, toplih svitrov in cokelj ter že stoje — vsak nad svojo številko.

»Pripravljeni!« kliče starter in drži pištolo v zrak. Vsi pogledi publike so obrnjeni proti sključenim golim telesom, ki čakajo samo še na zadnje znamenje: Strel, Zaman... Pištola je odpovedala. Plavalci popadajo v vodo. Publika mrmra.

»Na mesta!« kriči starter iznova, medtem pa popravljajo pištolo. Da dokaže nemirni publiki svojo nedolžnost, nameri za poizkušnjo v zrak... Zdaj se sproži... in strel odjekne v hladno jesensko popoldne.

Plavalci že stojijo na svojih mestih in čakajo na znamenje starterja. »Pripravljeni!«

Mišice plavalcev so napete kakor lok. Še trenutek... Pištola je spet odpovedala. Zdaj zavlada veselje med publiko, kajti publika je pač publika in ne sliši mrmranja sportnikov. Ko bi le vedela, kako zdajle bijejo srca plavalcev. Ogorčen zaradi slabe pištole in pikrih opazk gledalcev, se starter obrne v drugo stran, toda zdaj kakor nalašč pištola vžge, in celo ravno pred nosom enega izmed gledalcev, ki mu odleti cigareta iz ust...

Nazadnje so plavalci vendarle v vodi. Vzpodbujajoči klici. Navdušenje publike raste in doseže višek pri zadnjih metrih pred ciljem. Ploskanje. Oglasi se napovedovalec, ki pove imena tekmovalcev in njihove čase. Rezultati so dobri. Publika je zadovoljna. V mrzli vodi se doseže relativno boljši čas kakor v toplejši.

Stopil sem do prvega plavalca, ki se je ravno dvignil iz bazena. Ustnice ima modre, kakor bi se najedel borovnic, trese se po vsem telesu in obliva ga kurja polt. Vprašam ga, ali ga kaj zebe?

»Mmmmmeennnne nnnnnee zzzze« je spravil iz sebe, nato zamahnil z roko, se brž zavil v kopalni plašč in si navlekel volnene nogavice. S plavači morate govoriti vedno prej, predno gredo v vodo!

Na vrsti je ženska ekipa. Tu so znane zvezde na ilirijanskem modrem nebu ali njihovem zelenem bazenu. Favoritka si še popravlja lase in počasi tlači na glavo gumasto kapo. Publika potrpežljivo čaka.

Brlizg piščalke. — Pištolo smo dali v pokoj, oziroma bomo za drugo sezono kupili novo s svežimi naboji. Skozi zrak se poženo uleknjene postave. Leica v drobnih rokah plavolaske bo ovekovečila ta trenutek. Naše zvezde so se zopet izkazale. Okoli stoječi sateliti navdušeni ploskajo.

Tudi na naš nadebudni plavalni naraščaj smo lahko ponosni. V vodi so kakor doma. Iz njih se bo dalo še kaj narediti! Če bo šlo tako naprej in bodo pridno ter vztrajno trenirali, bodo postali nekoč dobri plavači. Le tako naprej!

Z nestrpnostjo smo pričakovali tekme z žogo v vodi. Tekma je bila vroča, tako vroča, da je moralo poseči vmes oko postave in preganjati navdušene gledalce-»zastonjkarje« s streh in dreves. Dobro so zaigrali! Z enanom in požrtvovalnostjo. Navijači obeh taborov so prišli v polni meri na svoj račun. Po svoji bojevitosti, kakor tudi po rjavi barvi ter modrih lisah so bili igralci podobni Indijancem. Vendar se je vse končalo srečno. Zmagali so modri na veliko jezo in nevoljo tistega dela publike, ki je računal na zmago belih.

Mnogo drobnih zanimivosti nudi takale plavalna tekma, ne samo za strokovnjake, temveč tudi za takega, ki ga sama radovednost privede med sportnike.

Sta-Ni.

Italijansko nogometno prvenstvo

Kakor smo tukaj že zabeležili, je direktorij italijanske nogometne federacije na zadnji seji sestavil okvir in določil tudi termine za bližnjo nogometno sezono, tako za pokalne kakor tudi za prvenstvene tekme. Način tekmovanja je spremenjen v toliko, da bodo pred prvenstvenim tekmovanjem še dve nedelji ohranjeni za pokalno konkurenco, v kateri bodo letos sodelovala samo moštva iz serije A in B Spored je razdeljen tako, da bo nam najbližje moštvo iz Trsta-Triestina nastopilo 12. oktobra v Livornu, potem bo igralo dalje v naslednjih kolih po dvojnem pokalnem sistemu.

Prvenstveno tekmovanje samo se bo začelo 26. oktobra in bo obsegalo 15 kol prvih tekem in prav toliko povratnih tekem vseh 16 moštev iz serije A, v kateri sodeluje med ostalimi tudi prej omenjena Triestina. Žreb je odločil tako, da bo Triestina igrala te tekme v naslednjem vrstnem redu:

z Laziom doma prvi termin, potem z Ambrosiano v Milanu drugi termin z Livornom doma tretji termin, z Modeno v Modeni četrti termin, z Napolijem doma peti termin, z Bologno v Bologni šesti termin, z Juventusom doma sedmi termin, z Genovo v Genovi osmi termin, z Romo deveti termin, z Milanom v Milanu 10. termin, z Atalanto doma v 11. kolu, z Venezio v Benetkah v 12. kolu, s Fiorentino v Firenzi v 13. kolu, s Turinom doma v 14. kolu in z Ligurio v Liguriji v zadnjem kolu.

Dolga je pot do nogometnega prvaka v Italiji!

Čitamo še...

»Gazzetta dello Sport« z dne 12. t. m. objavlja kratko vest iz Rima —, to nam je nedavno zaupal tudi tukajšnji zaupnik Conia g. comm. Buratti — po kateri bodo trije naši najboljši atleti danes in teden dni pozneje nastopili na dveh velikih atletskih prireditvah v Italiji, in sicer najprej na nacionalnem mitingu v Schiu, potem pa še na mednarodnem mitingu v Milanu, ki bo eden največjih z mednarodno udeležbo v letošnji sezoni. Izbrani atleti za to gostovanje v Italiji so inž. Milan Stepišnik za kladivo. Zmagoslav Košir za tek na 1.000 m in Branislav Milanović za skok v višino.

Hrvatski nogometaši so po gostovanju v Bratislavi, kjer so, kakor znano, odigrali mednarodno tekmo s Slovaki neodločeno z 1:1, nadaljevali svoje gostovanje na Slovaškem v Žilini. Tamkaj so imeli precej šibkejšega nasprotnika in so tudi zasluženo zmagali s 6:3. Od teh zgoditkov je samo Wölf spravil v mrežo štiri, dvakrat pa je bil uspešen Pavletić.

Na rumunskem lahkoatletskem tekmovanju, ki je bilo pred kratkim v Bukarešti, je manjkala cela vrsta najbolj znanih atletov, toda kljub temu so bili doseženi uspehi razmeroma dobri. Najboljšega je med vsemi zabeležil mladi metalec Forgač, ki je s 43.85 m dosegel nov državni rekord v metu sladiva. Kakor sodijo, se bo ta atlet povzpel še mnogo višje, kar je že ponovno pokazal pri treningih. Rumunska atletska mladina je pod vodstvom zveznega trenerja prof. Engelhardta iz Nemčije v mnogočem popravila svoje znanje.

Zagrebški železničar je preteklo nedeljo gostoval v Karlovcu in po zelo lepi igri zmagal s 5:0 nad tamkajšnjim novoustanovljenim klubom »Velebit«.

SK Grafika. Danes ob pol 19. odborova seja. Ob pol 20. sestanek za vse juniorje! Vsi točno in sigurno!

Radio Ljubljana

Torek, 16. septembra.

7.30: Vesti v slovenščini. — 7.45: Pesmi in popevke. — 8: V odmoru napoved časa. — 8.15: Vesti v italijanščini. — 12.30: Vesti v slovenščini. — 12.45: Komorna glasba. — 13.: Napoved časa. — 13.15: Uradno poročilo Glavnega stana Oboroženih sil v slovenščini. — 13.17: Orkester pod vodstvom mojstra Angelinija. — 14.: Vesti v italijanščini. — 14.15: Serenade in valčki pod vodstvom mojstra Petralije. — 14.45: Vesti v slovenščini. — 17.15: Orkestralna glasba pod vodstvom mojstra Draga Marija Šijanca. — 19.30: Vesti v slovenščini — 19.45: Točke na harmoniki, izvaja mojster Avgust Stanko. — 20: Napoved časa, vesti v italijanščini. — 20.20: Pojasnila k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.30: Simf. sezona EIAR-ja: Simfonični koncert pod vodstvom mojstra Arlandija: La Rosa Parola. — 21.05: V odmoru predavanje v slovenščini. — 21.20: 30 veselih minut, orkester pod vodstvom mojstra Petralije. 21.50: Obvestila v slovenščini. — 22,: Razne glasbene točke pod vodstvom mojstra Arlandija. — 22.45 do približno 23.: Vesti v slovenščini.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Postrežnico

pošteno, sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15954-1

Postrežnico

sprejmem takoj za popoldne. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15952-1

Delavke sprejmemo

za Ljubljano, zaposlene v tovarni bombaža, popolnoma verzirane v pakovanju vate, obveze, gaze itd. — Pismene ponudbe z navedbo dosedanje zaposlitve na ogl. odd. Jutra pod »Sanitarija«. 15962-1

Službe išče

Beseda L —.30, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 1.—.

Šivilja

z večletno prakso gre na dom za 12 lir dnevno. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna šivilja«. 15870-2

Vajenci (ke)

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Dimnikarskega vajenca

ne pod 16 let, krepkega sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši; obleka lastna. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Veselje do obrta«. 15964-44

Pouk

Učitelja italijanščine

strokovnjaka za hiter, metodičen pouk in konverzacijo iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15973-4

Prodam

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

2 otroška vozička

in lesena posteljica naprodaj. Marenčičeva ul. 3. 15845-6

»NEGNIL«

proti gnilobi krompirja itd. Pol kg zadostuje za 150 kg. Velja L 18.50. Trgovci znaten popust! — Ing. Prezelj, Ljubljana, Wolfova ul. 3, tel. 34-73. 15703-6

Prodamo še nekaj

originalnih nemških generatorjev znamke HANSA na lesno oglje za tovorne avtomobile. — AMOT, Ljubljana, Bežigrad 11. 15717-6

Kupim

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Kupim

rabljene, dobro ohranjene stelaže in pulte za opremo manjše trgovine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovska oprema«.

Sobo odda

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Dve prazni sobi

s kopalnico, poceni oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15970-23

Sobe išče

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Iščem lepo opremljeno sobo

s kaučem (brez postelje), s souporabo kopalnice. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Elegantna«. 15961-23a

Opremljeno garsoniero

ali sobo z dvema posteljama, kopalnico, iščem za takoj ali s 1. oktobrom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Snažno«. 15960-23a

100 lir nagrade

kdor preskrbi gospodu, ves dan odsotnemu, v bližini Komenskega ulice lepo opremljeno sobo s souporabo kopalnice in po možnosti telefona. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »100 lir«. 15963-23a

Stanovanja

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Komfortno dvo- ali trisobno stanovanje

v centru mesta v novi hiši iščeta dva mlada zakonca za takoj ali september ali november. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mlada Slovenca«. 15957-21a

Dijaške sobe

Dijakinje

sprejmem v dobro oskrbo. Bleiweisova 1-II., levo. 15958-22

Dijaka ali dijakinjo

1. razreda srednje šole sprejme na stanovanje in hrano dobra rodbina v Ljubljani. Klavir na razpolago. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15972-22

Posest

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Stavbna parcela

ugodno naprodaj v Zg. Šiški, Kosovo polje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15971-20

Hlev, prašičke

in krmo zanje, prodam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15755-20

Lokali

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Lokal

v bližini Sv. Jakoba trga oddam. Primeren za krojačnico ali čevljarsko delavnico. Naslov v real. pisarni Kunaver Ludvik, Miklošičeva cesta 34, tel. 20-37. 15969-19

Izgubljeno

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro [illegible]

Dne [illegible] z okrog 9 [illegible] cirko legitimacijo [illegible] gubil od kavarne N[illegible] pik do Podmilščakove c. Pošten najditelj se naproša, da isto odda proti primerni nagradi na policiji. 15968-28

Vsakovrstni prevozi SEMENIČ Privoz 13 Telefon 36-92

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega soproga, očeta, starega očeta, strica in svaka, gospoda

Hauptmana Franca

žel. strojevodje v pokoju in posestnika

izrekamo vsem prisrčno zahvalo. Izrečno se zahvaljujemo čč. duhovščini, zastopstvu železniških upokojencev, gasilcem, zastopstvu stavbnih delavcev ter pevcem.

Maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 20. septembra ob ½7. uri zjutraj v cerkvi Sv. družine v Mostah.

LJUBLJANA — MOSTE, dne 15. septembra 1941.

Globoko žalujoče rodbine HAUPTMANOVE

J. Marquand 7

HVALA LEPA, GOSPOD MOTO!

Že mnogo let je bil Peking izhodna točka potovanj Jakoba Besta. Imel je hišico v eni izmed neštetih in tolikanj značilnih uličic, ki jih obrobljajo visoka obzidja dvorišč in ki so druga drugi tako podobne, da jih tujec skoraj ne razloči, takisto, kakor ne razloči črt kitajskega obraza. Hiša Jakoba Besta je bila nekaj časa del ene tistih labirintskih zgradb izza minulih dni, ki so s svojimi dvorišči, poslopji in vrtovi pokrivale po več juter zemlje. Vrata, ki so vodila na sosednja dvorišča, so bila zdavnaj zazidana, tako da je bilo bivališče Jakoba Besta povsem oddeljeno od svoje okolice. Sestajalo je iz vhodnega dvorišča, ki so mu ob straneh ležale izbe za služinčad; v ozadju je bilo nizko poslopje z obednico in salonom. Za tem poslopjem je bil vrtič, obdan od majhnih, z opeko pokritih stavb; tu so bile majorjeva spalnica, nekakšno skladišče in knjižnica. Najina kulija sta nahrulila nekaj pešcev, da so se umaknili s poti.

»Najprej stopiva v delovno sobo, da si omočiva grlo,« mi je rekel major Best.

Delovna soba je bila dolg prostor s stropom iz rezljanih in poslikanih tramov, ki so ga podpirali stebri iz rdečega lesa. Ob stenah so stale police, napolnjene z lepo zbirko jutrovskih zanimivosti. Nekaj živalskih glav in raznih majorjevih pušk je bilo obešenih nad policami; med njimi si opazil tudi kitajsko sliko na svili, predstavljajočo tigra, ki se pripravlja na skok. Po tleh je ležalo več tigrovih kož.

Major mi je ponudil naslanjač iz vrbovega protja, in njegov sluga je prinesel pladenj z whiskyjem in dvema kozarcema. Best je pripravil dva napitka, nato je dvignil svoj kozarec. Smehljal se je, toda njegove blede oči so se mi zdele uprte v praznino.

»Živeli!« je rekel, nato pa spustil oči po sobi, kakor bi čakal, da odkrije nekaj neobičajnega. Zdelo se mi je, da ni našel ničesar, kar bi mu bilo nevšečno.

»Ta soba mi je zmerom ugajala,« sem dejal.

»Da, tako domača je, kaj ne?«

Obrnil se je in zastrmel v okna, ki so bile njih šipe prekrite s papirjem.

Opazoval sem ga in ugibal, kaj je v njem, da mi ni po duši, in zakaj se v njegovi družbi nikoli res dobro ne počutim. Mislil sem, da so krive te zadrege njegove oči s svojim večnim mrzlim pogledom. Da, prav oči so ga delale grdega. Ko je stal tako pred menoj, s tigrovo sliko za hrbtom, se mi je zdelo, da razumem, kaj ga je gnalo, da je postal potovalec in lovec. Imel je telo, kakršnega je v to potreba, povrhu pa še hladno kri in mirno nrav. Pomislil sem, da me gotovo ni vabil brez namena, a ko sem srebal whisky, sem opazil, da pozablja mojo navzočnost. Kar naprej je strmel v okno, in njegova zaverovanost je bila tolikšna, da se je zdrznil, ko sem odprl usta.

»Danes popoldne sem govoril z gospodično Joyceovo,« sem dejal.

»A! Da, da... a zdaj nikar ne govôriva o nji,« je Best zamrmral in privzdignil obrvi.

Strmo sem mu pogledal v oči.

»Širokodušen človek sem, Best,« sem rekel.

»Razumem, razumem. Vi pa jaz sva že marsikaj doživela, jelite?«

Marsikaj sem bil doživel, a ne v tistem smislu, ki ga je hotel Best naznačiti; vendar mu nisem oporekel. Pač pa sem obzirno poskusil dognati, čemu me je zavlekel k sebi.

»Čujte, Best, človek bi dejal, da ste hudo potrti. Imate nemara slabo vest?«

Zapičil mi je oči v obraz, kakor bi me gledal čez muho na svoji lovski puški.

»Vesti sploh nimam kdo ve koliko,« je odvrnil. »Najbrže sem jo kje izgubil. Pa ne vem več, kdaj.«

Zasmejal sem se in postavil kozarec na mizo.

»Malopridnež boste postali, major,« sem rekel, »prej ali slej.«

Best je urno stopil proti meni, tako da sem se že zbal, ali ga nisem razjezil, toda v resnici mi je hotel samo naliti kozarec. Njegov hladni, hkratu pa veseli glas se je pridružil šumenju sifona.

»Malopridnež sem bil, ko sem dal vojski slovo, prijatelj mladi,« je dejal. »A tisti časi so že minili!«

Prišlo mi je na misel, da ga na svetu ni malopridnejšega bitja od dobro vzgojenega Angleža, vendar tega nisem izrekel. Hotel sem le zvedeti, kaj hoče od mene. Nič drugega ne.

»Nu, saj ni važno, kaj?«

Nazadnje sem videl, da so uvodne obšesti končane. Best je prisedel k meni. Vrgel je oči proti izhodu, nato me je pogledal.

»Nelson, govoriti moram z vami... govoriti o zoprni stvari. Izbral sem vas mimo mnogih, ki jih poznam. Upam, da vam ni nevšečno.«

»Čutim se počaščenega,« sem odgovoril. »Radoveden sem le, zakaj ste mi dali prednost.«

Major mi je spet položil svoje jeklene prste na komolec. Kdo je bil? Kakšna je bila njegova preteklost? Zakaj sva sedela tu? Točno se spominjam vsega, kar je rekel, zakaj njegov odgovor se je ujemal s krajem, kjer sva bila, in z načinom najinega življenja.

»Povem vam, zakaj. Zaradi izraza, ki ga navadno rabite. ‚Saj ni važno, kaj?' In v splošnem imate docela prav. Nikoli me še niste vprašali, kaj delam v teh krajih. Miren človek ste, toda nagibljem se k mnenju, da znate dobro krmariti, kadar je treba. S Kitajci znate občevati, razumete jih bolje, nego jih razumejo drugi belci. Oni vas prijazno gledajo, ker se brigate za svoje lastne reči in se ne vtikate v tuje. Nikoli jim niste skušali kaj vzeti... ne dušo ne denar... in to je redka stvar.«

»Nemara imate prav,« sem zamrmral. »Gospodična Joyceova mi je dejala, da sem okužen od tukajšnjega ozračja.«

»Mladi prijatelj, zdaj govoriva o Kitajcih,« je rekel major Best, nato pa pritajil glas, da sem se kar zavzel. »Ste kdaj kaj slišali o človeku, ki mu je ime Vu Lo Feng?«

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.